

Brüssel, 5. mai 2026
(OR. en)

8265/26

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0222(COD)

EDUC 115
JEUN 54
SPORT 21
SOC 198
COMPET 439
DIGIT 104
ENV 364
IA 84
CODEC 691
CADREFIN 193
FIN 607

MÄRKUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Nõukogu

Teema: Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse programm „Erasmus+“ aastateks 2028–2034 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/817 ja (EL) 2021/888
– *Osaline üldine lähenemisviis*

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon võttis 16. juulil 2025 vastu järgmise ettepaneku: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse programm „Erasmus+“ aastateks 2028–2034 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/817 ja (EL) 2021/888. Kavandatava määruse eesmärk on kehtestada 2021.–2027. aasta programmi „Erasmus+“ järglane, ühendades samal ajal kaks liidu programmi, programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse.

2. Uue programmi üldeesmärgiks on komisjon määranud Euroopa vastupanuvõime, konkurentsivõime ja sidususe tugevdamise; selleks pannakse rõhku kvaliteetsele elukestvalem õppele ning kõigi inimeste eluks ja tööks vajalike oskuste ja pädevuste omandamisele, edendades sealjuures liidu väärtusi, demokraatlikus ja ühiskonnaelus osalemist, solidaarsust, sotsiaalset kaasatust ja võrdseid võimalusi ELis ja mujal. Uut programmi on esitatud kui olulist vahendit oskuste liidu väljakujundamiseks, Euroopa haridusruumi arendamiseks ning Euroopa strateegilise koostöö elluviimise toetamiseks hariduse ja koolituse valdkonnas, sh selle sektoripõhiste tegevuskavade raames.

II. TÖÖ TEISTES INSTITUTSIOONIDES

3. Euroopa Parlament määras ettepaneku raportööriks Bogdan Andrzej ZDROJEWSKI (PPE, PL). Praegu oodatakse parlamendikomisjoni otsust.
4. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee esitas oma arvamuse 22. jaanuaril 2026¹. Regioonide Komitee ei ole oma arvamust veel esitanud.

III. TÖÖ NÕUKOGUS JA SELLE ETTEVALMISTAVATES ORGANITES

5. Ettepanekuga tehti intensiivset tööd kahe eesistumisperioodi jooksul. Taani eesistumise ajal arutas hariduskomitee ettepanekut kuuel korral (17. juulil, 8. septembril, 17.–18. septembril, 8.–9. oktoobril, 20. oktoobril ja 29. oktoobril 2025). Koostati kaks kompromissteksti ja 27. novembril 2025 esitati nõukogule eduaruanne.
6. Eesistujariigi Taani tööd jätkas eesistujariik Küpros. Hariduskomitees jätkusid arutelud ettepaneku üle 12. ja 23. jaanuaril, 5.–6. veebruaril ja 19.–20. veebruaril, 2. märtsil, 12.–13. märtsil ja 23.–24. märtsil ning 1. ja 15. aprillil, tuginedes veel kuuetele kompromisstekstile. Määruse eelnõu kriitiliste elementide üle peetavate läbirääkimiste hõlbustamiseks esitas eesistujariik neli aruteludokumenti (ühe Euroopa solidaarsuskorpuse pärandi kohta, kaks juhtimise kohta ja neljanda stipendiumide kohta).

¹ SOC/842.

7. Alaliste esindajate komitee vaatas dokumendis 8264/26 esitatud kompromissteksti läbi 29. aprillil 2026. Viie delegatsiooni taotlusel otsustas eesistujariik lisada artiklisse 2 Euroopa ülikoolide liitude määratluse (lisatud märkuses esitatud määratlus 20). Kõik delegatsioonid pidasid võimalikuks toetada selliselt muudetud teksti, välja arvatud üks delegatsioon, kes säilitab üldise analüüsi reservatsiooni.

IV. EESISTUJARIIGI KOMPROMISSTEKSTI PÕHIELEMENDID

8. Eesistujariik leiab, et lisas² esitatud kompromisstekstiga on saavutatud sobiv tasakaal liikmesriikide poolt tulevase programmi „Erasmus+“ suhtes väljendatud seisukohtade vahel, reageerides nende mureküsimustele ja võttes hoolikalt arvesse nende arvamusi.
9. Kuna kavandatav määrus on osa mitmeaastase finantsraamistikuga seotud ettepanekute paketist, on kõik teksti sätted, millel on mõju eelarvele või mis vastavad elementidele, mis moodustavad osa mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavatest horisontaalsetest läbirääkimistest, esitatud nurksulgudes ning jäetakse seetõttu osalisest üldisest lähenemisviisist välja, kuni mitmeaastase finantsraamistiku osas tehakse täiendavaid edusamme. Need sätted, mis on tekstis esitatud nurksulgudes, puudutavad põhjendusi 36 ja 44, artiklis 1 (*Reguleerimisese*) osutatud programmi kestust, artiklit 9 (*Eelarve*) ja artikli 16 (*Teave, teabevahetus ja tulemuste levitamine*) lõiget 3. Programmi soovituslike eraldiste võimalust sektorite kaupa arutati ajutises mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamise töörühmas (AHWP MFF) 24. märtsil 2026.

² Lisas esitatud kompromisstekstis on komisjoni ettepanekusse (dok 11748/25 – COM(2025) 549 final) tehtud muudatused alla joonitud ja väljajäetud tekst on tähistatud nurksulgudega [...]. Õigusakti alajaotiste muudatused ja nende pealkirjad, nagu on osutatud komisjoni ettepanekus, on kahekordselt alla joonitud.

10. Eesistujariigi kompromisstekstis käsitletud **põhiküsimused** on järgmised.

a) **Juhtimine**

Pärast programmikomitee taastamist (artikkel 22a) on pidevalt jätkunud protsess, mille eesmärk on tugevdada liikmesriikide rolli tulevase programmi juhtimises; see on vastus enamiku delegatsioonide taotlusele muuta praegust olukorda ja optimeerida uute meetmete rahastamise protsessi. Intensiivsete arutelude tulemusena on välja töötatud täiemahuline juhtimismudel, mis keskendub tööprogrammidele ja liikmesriikide tugevdatud kontrollile (artikkel 15 – *Tööprogramm*). Selle mudeli kohaselt on ette nähtud kahte liiki tööprogrammid:

- i) „uute meetmete tööprogramm“ eelarve otsese täitmise alla kuuluvate uute meetmete esialgseks lisamiseks; komisjon teeb ettepanekud kõigi selliste meetmete kohta eelnevalt kindlaks määratud kriteeriumide alusel (lõike 2 punktid a, b, c ja d);
- ii) „tavapärase tööprogramm“, mille kaudu võib jätkata meetmete rahastamist pärast nende esialgset rakendamist komisjoni hinnangu alusel, milles analüüsitakse muu hulgas seda, mil määral sellised meetmed vastavad programmi eesmärkidele ja lõikes 2 täpsustatud kriteeriumidele.

Uue meetme mõiste on määratletud artiklis 2 (mõiste 15a). Kooskõlas määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmanda lõiguga on ette nähtud ka arvamuse esitamata jätmise klausel. Põhjendused 46a, 46b ja 46c täiendavad juhtimissätteid, mille eesmärk on tagada liikmesriikide tugevam kontroll, prognoositavus ja läbipaistvus, säilitades samal ajal paindlikkuse.

b) **Euroopa solidaarsuskorpuse pärand**

Delegatsioonid on väljendanud kindlat seisukohta, et 2027. aasta järgses programmis „Erasmus+“ on vaja tagada Euroopa solidaarsuskorpuse algatuste pärand. Arutelu hõlbustas eesistujariigi aruteludokument, milles selgitati, kuidas on Euroopa solidaarsuskorpuse programmi elemendid integreeritud praegusesse määruse eelnõusse. Artikli 4a (*Noored*) lõike 1 punktidesse b ja c on tehtud asjakohased muudatused, et lisada sätteid Euroopa solidaarsuskorpuse programmi raames praegu rakendatavate meetmete kohta. Sama artikli punktis c viidatakse Euroopa solidaarsuskorpuse vabatahtlikule tegevusele, sealhulgas vabatahtlikule tegevusele Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse raames, sidudes seega ühe varasema programmi pärandi kindlalt tulevase programmiga „Erasmus+“. Samamoodi toimivad artiklis 2 esitatud määratlus 17 ning põhjendused 20 ja 48.

c) **Kõigi programmiga hõlmatud valdkondade nähtavus**

Tuginedes eelmisel poolaastal tehtud tööle, on eesistujariik jätkanud delegatsioonide selle soovi käsitlemist, mis puudutab noorte- ja spordisektori tähtsuse suurendamist. Pärast uute artiklite 4a (*Noored*) ja 4b (*Sport*) lisamist on artikkel 6 (*Organisatsioonide ja asutuste vaheline koostöö*) jagatud haridust ja koolitust ning noori ja sporti käsitlevateks lõigeteks. Artikli 7 (*Poliitika väljatöötamise toetamine*) punktis a on järgitud sama sektoripõhist ümberkorraldamist.

d) **Programmiga assotsieerunud kolmandad riigid**

Artikliga 13 (*Programmiga liitunud kolmandad riigid*) hõlmatud horisontaalse teema ja sellega seotud põhjenduse 46 üle on peetud intensiivseid arutelusid. Vastuseks liikmesriikide murele, mis puudutab programmiga osalise liitumise uut kontseptsiooni, on kehtestatud konkreetsed kriteeriumid kolmandate riikide eri kategooriate jaoks (artikli 13 lõike 4 punktid a, b, c ja d). Eelkõige peavad kolmandad riigid, kes on programmiga osaliselt liitunud, austama liidu väärtusi ning kõigi kolmandate riikide puhul, kes ei kuulu sama artikli lõike 1 punkti a kohaldamisalasse, nõuti programmiga osalise liitumise ühtset mudelit.

c) **Talentide ja tiptaseme arendamise võimalused**

Komisjoni esitatud uut algatust, mis käsitleb programmi „Erasmus+ stipendiumeid strateegilistes haridusvaldkondades (artikli 5 punkt a), on mitmest aspektist (mõju programmi eelarvele, võimalikud täiendavad rahastamisallikad, Euroopa lisaväärtus, eesmärk ja kohaldamisala, asjaomased Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku tasemed, toetusesaajad, geograafiline tasakaal jne) põhjalikult arutatud. Läbirääkimiste oluline element oli kollektiivne üleskutse tugevdada liikmesriikidepoolset kontrolli ja kaasata nad meetme kavandamisse. Eesistujariigi kindlaks määratud kompromissvaldkond hõlmab meetme uut nime (*talentide ja tiptaseme arendamise võimalused*), artikli 5 punkti a kohandatud kohaldamisala ning spetsiaalseid juhtimissätteid (artikli 15 lõiked 3 ja 6 ning põhjendused 27, 46b ja 46d), mis kajastavad meetme eripära ja selle võimalikku märkimisväärsset mõju.

Lisaks:

- pöörati suuremat tähelepanu Euroopa haridusruumile (põhjendused 10 ja 24, mis täiendavad artiklis 3 sätestatud programmi eesmärkide suuremat nähtavust); keskendutakse paralleelses põhjenduses 24a oskuste liidule;
- kogus tekstis nimetati selgesõnalisemalt liidu väärtusi (põhjendused 5, 15, 16, 18, 38a, 46 ja artikli 13 lõige 4);
- pakuti välja määruse eelnõu ümberkujundatud ülesehitus, pidades silmas vajadust luua parem struktuur kahe samba („õppimisvõimalused kõigile“ ja „toetus suutlikkuse suurendamiseks“) ümber ning tuua rohkem selgust meetmete jaotuse kohta kogu tekstis.

V. **KOKKUVÕTE**

Nõukogul (haridus, noored, kultuur ja sport) palutakse käesoleva märkuse lisas esitatud teksti suhtes leppida kokku osalises üldises lähenemisviisis.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse programm „Erasmus+“ aastateks 2028–2034 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/817 ja (EL) 2021/888

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eelkõige selle artikli 165 lõiget 4, artikli 166 lõiget 4 ja artikli 214 lõiget 5,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

¹ ELT C, , lk.

² ELT C, , lk.

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit peab oma inimesi alates noorest east toetama ning valmistama neid ette selliste teadmiste, oskuste ja pädevuste omandamiseks, mida on vaja edukaks õppimiseks, tööks ja eluks. Et see oleks võimalik, vajab liit kvaliteetselt toimivaid, paindlikke, uuenduslikke ja kaasavaid haridus- ja koolitussüsteeme, mis suudavad toetada, ligi meelitada ja hoida talente, pidada sammu ühiskonna, digivaldkonna ning keskkonna- ja majanduslase ümberkujundamise tempo ja ulatusega, reageerida demograafilistele probleemidele ja oskuste vajadusele ühiskonnas ja majanduses, ning ületada oskuste lõhe, sealhulgas [...] elutähtsates sektorites.
- (2) Euroopa Liit ühendab endas väärtusi, mis põhinevad Euroopa ajalool ja identiteedil ning on sätestatud Euroopa Liidu lepingus (edaspidi „ELi leping“). Nende väärtuste, sealhulgas põhiõiguste ja demokraatia mõistmine on vältimatult eluks vajalik oskus ning väga oluline, et osaleda poliitilises arutelus ja otsuste tegemises. Haridus ja koolitus ning noorte- ja sporditegevus aitavad varustada kodanikke oskuste ja pädevustega, mis võimaldavad neil edukalt hakkama saada ning demokraatlikus elus ja ühiskonnas üldiselt aktiivselt ja sisukalt osaleda, ning inimesi ühiste väärtuste ümber koondada ja neid väärtusi kaitsta.
- (3) Liit on rajatud nii selle kodanike kui ka liikmesriikide solidaarsusele. See universaalne väärtus annab suuna liidu tegevusele ja tagab ühtsuse, mille abil tulla toime ühiskondlike probleemidega, mille lahendamisse inimesed on valmis konkreetselt panustama, eeskätt vabatahtliku tegevuse kaudu.

- (4) On oluline, et kõigil inimestel, olenemata nende isiklikust, sotsiaalsest, majanduslikust, geograafilisest või kultuurilisest taustast, oleks võimalus saada liikuvuse kogemus välismaal juba noores eas, mil kujundatakse väärtusi ja hoiakuid ning inimesed on uute kogemuste suhtes kõige vastuvõtlikumad [...]. Varajane kokkupuude eri keskkondade, kultuuride, keelte ja eluviisidega võib aidata lõhkuda stereotüüpe, edendada kultuuridevahelist mõistmist ning väärtustada austust, sallivust ja solidaarsust, panustades sellega ühtsemasse ja [...] sidusamasse Euroopasse.
- (5) Et ehitada üles kaasav, sidus ja vastupanuvõimeline ühiskond ning säilitada liidu konkurentsivõime, on vaja investeerida õppimisvõimalustesse kõigi jaoks, olenemata taustast ja kasutada olevatest vahenditest, ning teha seda koostöös liikmesriikide ja selles valdkonnas tegutsevate organisatsioonidega, lisaks on vaja investeerida innovaatilisse tõenduspõhisesse poliitikakujundamisse hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkonnas. Lisaks aitab selline investeerimine tugevdada Euroopa identiteeti, liidu väärtusi, sealhulgas põhiõigusi, ning [...] demokraatlikumat liitu.
- (6) Koosõlas ELi kriisivalmiduse strateegiaga³ tuleks edendada valmisolekut, vastupanuvõimet, demokraatlikus elus osalemist ja kodanikuaktiivsust altpoolt üles suunatud lähenemisviisi kaudu, julgustades organisatsioone ja institutsioone etendama keskset rolli digi- ja meediapädevuse, kriitilise mõtlemise, kodanikuaktiivsuse ning demokraatiaalase õppe ja kodanikuhariduse edendamisel. Inimesed ja kogukonnad kogu [...] liidus [...] peaksid aktiivselt osalema kriiside ennetamisel ja olema piisavalt valmis neile reageerimiseks.

³ Ühisteatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele ELi kriisivalmiduse strateegia kohta (Join/2025/130 final)).

- (7) 2021.–2027. aasta Euroopa solidaarsuskorpuse programmi ja programmi „Erasmus+“ ühised tegevusvaldkonnad ja eesmärgid toovad välja võimalused paremaks koostamiseks ja regulatiivseks sidususeks. Koondades kõik õpirände, vabatahtliku tegevuse, koostöö ja kodanikuaktiivsuse ning solidaarsuse võimalused, luuakse ühtne juurdepääsupunkt kõigile võimalustele, mida liit noortele ja noortevaldkonnas tegutsevatele organisatsioonidele pakub, võimaldades kasutada koordineeritumat ja tõhusamat lähenemisviisi ning luues võimalikele osalejatele ja toetusesaajatele lihtsama juurdepääsu.
- (8) Sellega seoses on vaja kehtestada liidu haridus- ja koolitus-, [...] noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ aastateks 2028–2034 (edaspidi ka „programm“), mis on 2021.–2027. aasta programmi „Erasmus+“⁴ ja Euroopa solidaarsuskorpuse⁵ programmi järeltulija ning mis hõlmab haridus- ja koolitus-, noorte- ja spordivaldkonna meetmeid ning millega kehtestatakse Euroopa vabatahtlik humanitaarabikorpus.
- (9) Kiiresti muutuvus majanduslikus, sotsiaalses ja geopoliitilises keskkonnas saadud kogemused on näidanud vajadust paindlikuma mitmeaastase finantsraamistiku ja paindlikumate liidu rahastamisprogrammide järele. Sel eesmärgil ja kooskõlas programmi „Erasmus+“ eesmärkidega tuleks rahastamisel nõuetekohaselt arvesse võtta muutuvaid poliitilisi vajadusi ja liidu prioriteete, mis on kindlaks määratud komisjoni, [...] nõukogu ja Euroopa Parlamendi [...] asjaomastes dokumentides, tagades samal ajal eelarve täitmise piisava läbipaistvuse ja prognoositavuse.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/817, millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ (ELT L 189, 28.5.2021).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/888, millega luuakse Euroopa solidaarsuskorpuse programm (ELT L 202, 8.6.2021).

- (10) Selle programmiga tuleks toetada Euroopa haridusruumi⁶ täiendavat arendamist, oskuste liidu⁷ ning hariduse ja koolituse valdkonnas tehtava liidu poliitilise koostöö üldiste strateegiliste raamistike, sealhulgas koolihariduse, kutsehariduse ja -õppe, kõrghariduse [...] ning täiskasvanuhariduse, sealhulgas oskuste täiendamise ja ümberõppe poliitiliste tegevuskavade rakendamist, et kodanikel oleks võimalus arendada ühiskonnas edukaks hakkamasaamiseks vajalikke oskusi ja pädevusi kõigis eluetappides.
- (11) Kooskõlas ELi noortestrategia⁸, Euroopa noorsootöö tegevuskava⁹ ja 2024. aasta teatisega Euroopa noorteaasta 2022 pärandi kohta¹⁰ peaks programm toetama noorte ja noorteorganisatsioonide sisulist osalemist otsuste tegemises ja poliitikakujundamises, sealhulgas ELi noortedialoogi kaudu, noori puudutavate teemade integreerimist teistesse poliitikavaldkondadesse, mitteformaalse ja informaalsete õppe valideerimist, kvaliteetset noorsootööd ja noorsootöötajate pädevuse arendamist. [...] Programmiga toetatakse jätkuvalt kõiki noori, et nad osaleksid õpirändes [...], sealhulgas noortevahetuses, vabatahtlikus tegevuses ning [...] noorte osalus- ja solidaartegevuses, eesmärgiga noori kaasata ja võimestada neid omandama ja arendama eluks ja tööalaseks tulevikuks vajalikke oskusi ja pädevusi, saada aktiivseteks kodanikeks, osaleda majandus-, ühiskondlikus, kultuuri-, demokraatlikus ja poliitilises elus, ja et nad oleks seotud Euroopa projektiga ning panustaksid kaasava, kestliku, konkurentsivõimelise ja vastupanuvõimelise liidu loomisesse.

⁶ Nõukogu resolutsioon, mis käsitleb strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030) (ELT C 66, 26.2.2021, lk 1).

⁷ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Oskuste liit“ (COM(2025) 90 final).

⁸ Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon noortevaldkonnas tehtava Euroopa koostöö raamistiku kohta: Euroopa Liidu noortestrategia 2019–2027 (ELT C 456, T/14944/2018/INIT, 18.12.2018).

⁹ Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa noorsootöö tegevuskava koostamise raamistiku kohta (2020/C 415/01 (ELT C 415, 1.12.2020)).

¹⁰ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele Euroopa noorteaasta 2022 kohta (COM(2024) 1 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/et/txt/?uri=celex:52024dc0001>).

- (12) Kooskõlas asjaomase Euroopa Liidu spordialase töökavaga tuleks programmiga toetada kõigi osalemist spordis ja kõigi kehalist aktiivsust [...] ¹¹. Seega on vaja keskenduda eelkõige rahvaspordile ning võtta arvesse spordi olulist rolli tervislike eluviiside, inimestevaheliste suhete, osalemise, sotsiaalse kaasatuse ja võrdsete võimaluste edendamisel ning kogukondliku ühtekuuluvuse tekkel.
- (13) Digipööre, sealhulgas tehisintellekti kiire areng, on muutnud [...] ühiskonda ja majandust, avaldades üha süvenevat mõju igapäevaelule, ning näitab [...] vajadust suurendada hariduse ja koolituse digivalmidust ja -suutlikkust, samuti pakilist vajadust [...] toetada kõnealuse programmi kaudu digioskuste, sealhulgas kriitilise mõtlemise ja meediapädevuse arendamist [...] kõigi jaoks kogu liidus.
- (14) Formaalõpe, mitteformaalne ja informaalne [...] õppimine mängivad olulist rolli [...] kestlikku arengut toetavas hariduses, teadlikkuse suurendamisel ning isikliku käitumise muutmiseks vajalike oskuste ja võtmepädevuste järkjärgulisel omandamisel. Programm aitab inimesi võimestada oma kogukondades tegutsema ja arendama [...] oskusi, mida on vaja edukaks [...] rohepöördeks, muu hulgas vastavalt puhta tööstuse kokkuleppele. Programmiga tuleks edendada tavasid, mis aitavad vähendada selle keskkonnamõju.

¹¹ [...]

- (15) Programmi rahvusvahelise mõõtme eesmärgina tuleks näha programmiväliseid kolmandaid riike hõlmava õpirände ja koostöö ning nendega peetava valdkonnapoliitika dialoogi võimaluste pakkumist, tuginedes eelnevatest programmidest saadud kogemustele, sealhulgas selleks, et aidata kaasa liidu konkurentsivõimele, edendades samal ajal liidu väärtusi ning tagades liidu majandusjulgeoleku huvide kaitse. Nende tegevuste mõju suurendamiseks on oluline suurendada koostõimet programmi „Erasmus+“ ja programmi „Globaalne Euroopa“, [...] strateegia „Global Gateway“ ning haridus-, koolitus-, noorte- ja spordipoliitika raamistike vahel.
- (16) Programm „Erasmus+“ peaks aitama kandidaatriikidel ja potentsiaalsetel kandidaatriikidel liikuda lähemale liiduga ühinemise eesmärgile, sealhulgas liidu väärtuste edendamise kaudu. Programm peaks edendama stabiilsust, partnerlusi ja oskuste arendamist laiemas naabruses asuvate riikidega, sealhulgas tugevdama sidemeid Vahemere piirkonnaga. Teiste riikidega kogu maailmas tehtava koostöö kaudu peaks programm äratama [...] ka neis elavate talentide huvi ja looma partnerlusi, eelkõige selleks, et edendada liidu konkurentsivõimet ja tugevdada selle vastupidavust. Programm peaks toetama riike institutsioonide ja organisatsioonide ajakohastamisel ning üldisemalt hariduse, koolituse, noorsootöö ja spordi kvaliteedi ja kaasatuse parandamisel rahvusvaheliste partnerluste kaudu.
- (17) Programmi rakendamisel tuleks juhendada inimväärikuse austamise, vabaduse, demokraatia, võrdsuse ja õigusriigi ning solidaarsuse põhimõtetest ja väärtustest, mis on sätestatud vastavalt ELi lepingu [...] artiklis 2 ja millele on osutatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) preambulis. Seetõttu on oluline, et kõik programmis osalejad neid põhimõtteid ja väärtusi austaksid. Programmis tuleks järgida ka põhimõtteid, mis on sätestatud lapse õiguste edendamist ja kaitset käsitlevates ELi 2017. aasta suunistes ning ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklis 9 [...].

- (18) Programmiga tuleks julgustada inimesi, eelkõige noori, võtma osa Euroopa demokraatlikust elust, sealhulgas toetades tegevusi, mis panustavad kodanikuharidusse ja toetavad oskusi, mida on vaja ühiskondlikus elus osalemiseks ja mis võimaldavad kodanikuühiskonnas osaleda või selles osalemist õppida, suurendades seeläbi teadlikkust [...] liidu väärtustest, sealhulgas põhiõigustest, samuti hõlbustades poliitikakujundajatega suhtlemist kohalikul, riiklikul ja Euroopa tasandil ning aidates kaasa Euroopa integratsioonile. Programmiga tuleks toetada ka võimaluste ja mehhanismide loomist noorte sisuliseks osalemiseks, kaasa arvatud noorte juhitud tegevusi või noorte sisulise kaasamisega tegevusi, mida võivad ellu viia mitteametlikud noorterühmad või muud asjaomased sidusrühmad.
- (19) Programm peaks pakkuma noortele ja organisatsioonidele kättesaadavaid, kaasavaid ja turvalisi võimalusi näidata üles solidaarsust, aidates neil toetada kogukondi ja lahendada ühiskondlikke probleeme ning omandada samal ajal väärtuslikke kogemusi ja oskusi isikliku arengu, kodanikuaktiivsuse ja töölase konkurentsivõime jaoks.
- (20) Programmiga tuleks toetada Euroopa solidaarsuskorpuse vabatahtlikku tegevust, sealhulgas Euroopa vabatahtlikku humanitaarabikorput. See tegevus oli 2021.–2027. aasta programmitööperioodil hõlmatud Euroopa solidaarsuskorpuse programmiga. Vabatahtlik tegevus nii liidu piires kui ka sellest väljaspool on mitteformaalse ja informaalse õppimise kontekstis rikastav kogemus ning võimaldab noortel näidata üles solidaarsust ja osaleda tegevustes, mis aitavad lahendada ühiskondlikke ja humanitaarprobleeme, toetades seejuures noorte isiklikku, sotsiaalhariduslikku ja erialast arengut, kodanikuaktiivsust, ühiskonnaelus osalemist ja tööalast konkurentsivõimet. [...] Eesmärgiks tuleks seada koostoime Euroopa solidaarsuskorpuse vabatahtliku tegevuse ning asjaomaste riiklike poliitikameetmete ja vahendite vahel liikmesriikides ja programmiga liitunud kolmandates riikides, kus see on asjakohane.

- (21) Selleks et suurendada solidaarsuse edendamist ning humanitaarabi ja arengukoostöö nähtavust Euroopa kodanike seas, on vaja arendada liikmesriikide ja [...] programmiga liitunud kolmandate riikide solidaarsust programmivälise riikidega, keda mõjutavad loodusõnnetused või inimtegevusest tingitud katastroofid. Euroopa vabatahtlik humanitaarabikorpus peaks aitama kaasa koordineeritud ja vajadustel põhinevale liidu reageerimisele ja seda rakendatakse käesolevas määruses sätestatud normide ja menetluste kohaselt.
- (22) Noortele, eriti vähemate võimalustega noortele, tuleks jätkuvalt anda võimalus kogeda esmakordselt läbi Euroopa reisimist mõne sellise informaalse või mitteformaalse [...] õppimise tegevuse raames, mille eesmärk on süvendada noorte hulgas liitu kuulumise tunnet ja võimaldada neil avastada liidu kultuurilist ja keelelist mitmekesisust.
- (23) Spordi valdkonnas peaks programm liikuvusvõimaluste ja suutlikkuse suurendamise, sealhulgas koostöö kaudu edendama ühiseid Euroopa väärtusi, vabatahtlikku tegevust ning innovatsiooni ja oskuste arendamist spordis ja spordi kaudu. Programm peaks [...] edendama head juhtimistava, ohutust ja ausust spordis [...] ning spordidiplomaatiat [...]. Samuti peaks see toetama rahvaspordiorganisatsioone, keskendudes kõigi inimeste kehalisele tegevusele, millel on tervise- või haridusalased või sotsiaalsed eesmärgid [...]. Programm peaks kogu Euroopas pakkuma [...] inimestele võimalust osaleda piiriülestes spordialgatustes, edendades isiklikku arengut, kultuurivahetust, solidaarsust ja kogukondade kaasatust.

- (24) Programm annab olulise panuse [...] Euroopa haridusruumi [...], mida toetatakse ja rakendatakse hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö strateegilise raamistiku kaudu ning millega edendatakse kvaliteeti, võrdsust, kaasatust ja edu kõigi jaoks. Euroopa haridusruumi aluseks on terviklik lähenemisviis, mis hõlmab nii formaalset, mitteformaalset kui ka informaalset õpetamist, koolitamist ja õppimist kõigis kontekstides ja kõigil tasanditel alates alusharidusest ja lapsehoiust kuni täiskasvanuhariduseni, kaasa arvatud kutseharidus ja -õpe ning kõrgharidus.
- (24a) Aidates saavutada eesmärki luua tõeline ühine ruum piiriülese kvaliteetse hariduse, koolituse ja elukestva õppe jaoks, on oskuste liidu eesmärk [...] selles valdkonnas tehtavate [...] jõupingutuste suurendamine. Seda võiks saavutada, õpetades põhi- ja kõrgema taseme oskusi, andes inimestele võimalusi end pidevalt täiendada ning uusi ja tulevikku suunatud oskusi omandada, hõlbustades [...] inimeste liikuvust oskuste ja kvalifikatsioonide läbipaistvuse ja tunnustamise kaudu [...] ja ettevõtete poolset värbamist kõikjal liidus ning meelitades Euroopasse, arendades ja hoides Euroopas tipptalente [...].
- (25) Oluline on soodustada ja laiendada juurdepääsu õppele, õpetamisele ja teadusuuringutele liidu, selle väärtuste ja kodanikuks olemise teemal. Euroopasse kuuluvuse tunde ja Euroopale pühendumuse edendamine on eriti oluline, arvestades praegu liidu ees seisvaid väljakutseid. Programm peaks jätkuvalt aitama kaasa Euroopa integratsiooni teemade, sealhulgas liidu tulevaste väljakutsete ja võimaluste alasele õppele, et edendada nendes küsimustes arutelu ja viia Euroopa integratsiooni alased uuringud tipptasemele, sealhulgas Jean Monnet' meetmete kaudu.

- (26) Keelte õppimine aitab kaasa inimeste ja kultuuride vastastikusele mõistmisele [...] ning kultuurilisele mitmekesisusele ja soodustab liikuvust nii liidus kui ka väljaspool, kuna keeleoskus on väga oluline nii elus kui ka töös. Seepärast peaks programm tõhustama keelte, sealhulgas vajaduse korral riikide viipekeelte õppimist. Programmile laia ja kaasava juurdepääsu tagamiseks on oluline, et programmi rakendamisel oleks üheks juhtpõhimõtteks mitmekeelsus.
- (27) Euroopa seisab silmitsi üha suurema väljakutsega, kuidas rahuldada tööturu vajadusi oskuste järele, sealhulgas sektorites, kus valitseb suur tööjõupuudus, ning kuidas rahuldada nõudlust kvalifitseeritud talentide järele teiste hulgas sellistes strateegilistes [...] sektorites nagu puhas ja ringluspõhine tehnoloogia, transport, energeetika, veemajanduse kerksus, põllumajandus, tervishoid, digitehnoloogia, lennundus ja kosmos ning kaitse. [...] Kooskõlas oskuste liiduga peaks programm [...] toetama [...] liidu õppijaid õpingute jätkamisel [...] strateegiliselt tähtsates sektorites, millel on selge Euroopa lisaväärtus. See võiks hõlmata meetmeid, mille eesmärk on hoida tipptalente [...] Euroopas, pakkudes võimalusi õppida ühisõppekavades, Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 5., 6. ja 7. taseme kõrghariduses ning asjakohasel juhul kutsehariduses ja -õppes. Sellised meetmed peaksid hõlbustama eri taustaga õppijate, eelkõige vähemate võimalustega õppijate osalemist, võttes samal ajal arvesse geograafilist tasakaalu. Nende rakendamine peaks jääma piisavalt paindlikuks, et reageerida muutuvatele poliitilistele prioriteetidele ja tööturu vajadustele. Talentide ja tipptaseme arendamise võimalused ei tohiks mõjutada asjaolu, et programmi põhiteema on õpiränne, ega avaldada ebaproportsionaalset mõju programmi muude meetmete rahastamisele. Selliseid võimalusi võiks toetada koostoime kaudu muude vahenditega, nagu Euroopa Konkurentsivõime Fondiga, ning võimendades ettevõtjate, tööstuse ja muude asjaomaste sidusrühmade kaasamist. Lisaks oma talentide arendamisele ja hoidmisele on oluline liitu andekaid inimesi juurde meelitada, pakkudes [...] selliseid võimalusi nagu Erasmus Munduse programmi stipendiumid. [...]

- (28) Koostöö võimaldab vahetada tavasid ja suurendada suutlikkust, mis viib paremate tulemuste ja tulemuslikkuse ning suurendab tänu ressursside ja teadmiste koondamisele tõhusust. Seepärast tuleks programmiga toetada suutlikkuse suurendamise meetmeid, mis tõhustavad hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkonnas tegutsevate institutsioonide ja organisatsioonide vahelist koostööd eri tasanditel. Sellega tunnistatakse institutsioonide ja organisatsioonide põhjanevat rolli muutuvast maailmas inimestele vajalike teadmiste, oskuste ja pädevuste andmisel ning selles valdkonnas tegutsevate institutsioonide ja organisatsioonide abistamisel, et nad saaksid asjakohaselt ära kasutada oma innovatsiooni-, loovus- ja ettevõtluspotentsiaali, eelkõige digimajanduse raames.
- (29) Programmiga tuleks toetada pikaajalist strateegilist riikidevahelist koostööd institutsioonide tasandil, et suurendada tippaset, konkurentsivõimet ja atraktiivsust ning anda tõuge haridus- ja koolitus-, noorte- ja spordiorganisatsioonide ja -institutsioonide kestlikule ja süsteemsele ümberkujundamisele kooskõlas [...] liidu prioriteetidega. See koostöö hõlmab algatusi, mis [...] toimivad uuenduslike hariduse, koolituse ja oskuste arendamise vahendite katseplatvormidena, toetades koostööd ettevõtjate, [...] tööstuse ja muude asjaomaste sidusrühmadega. Programm peaks jätkuvalt toetama haridus- ja koolitusasutuste ning liikmesriikide tööd riikidevahelise koostöö allesjäänud tõkete kõrvaldamisel ja riikidevaheliste ühisõppekavade pakkumise mitmekordistamisel, aidates kaasa võimaliku ühise Euroopa kraadi¹² kasutuselevõtule.

¹² Nõukogu resolutsioon ühise Euroopa kraadi märgise kohta ja võimaliku ühise Euroopa kraadi loomiseks vajalike järgmiste sammude kohta: Euroopa konkurentsivõime ja Euroopa kõrghariduse atraktiivsuse suurendamine. (ELT C, C/2025/2939, 22.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/2939/oj>).

- (30) Programmiga tuleks kestlikult toetada Euroopa ülikoolide liitude haridusalast põhiülesannet võimaldada süsteemse mõju tõhusamat saavutamist liidu pikaajaliste meetmete kaudu, eelkõige tugevdada tippaset, vähendada killustatust ning suurendada kõrgharidussüsteemide atraktiivsust ja kaasavust kogu liidus ning töötada välja uuenduslikke vahendeid õppimise ja õpetamise kvaliteedi parandamiseks [...]. See põhiülesanne, mis põhineb ühisel visioonil ning mida toetavad ühine juhtimiskord ja ühised ressursid, peaks hõlmama tulevikku suunatud oskuste ja pädevuste arendamist, sealhulgas oskuste liidu algatuses juba kindlaks määratud sektorite jaoks, asjakohaste ja tulevikukindlate õppekavade, pedagoogilise innovatsiooni, ühiskraadide, elukestva õppe ja mikrokvalifikatsiooniõppe kaudu, et toetada ja ligi meelitada talente ning hõlbustada hariduse valdkonnas riikidevahelist koostööd, sealhulgas ettevõtjate, [...] tööstuse ja muude asjaomaste sidusrühmadega. Liitude kõiki mõõtmeid, sealhulgas teadusuuringuid ja innovatsiooni ning nende panust liidu konkurentsivõimesse, tuleks toetada, kasutades koostoimet muude vahenditega, nagu Euroopa Konkurentsivõime Fond ja programm „Euroopa horisont“.
- (30a) Programmiga tuleks toetada kutsehariduse tippaseme keskusi, mis põhinevad riikidevahelise, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi partnerlustel, et toetada kvaliteetseid ja uuenduslikke kutsehariduse ja -õppe süsteeme, mis arendavad kutsealaseks ja isiklikuks arenguks vajalikke oskusi ja võimalusi kooskõlas tööturu vajadustega, aidates seeläbi tagada dünaamilise, vastupidava ja kaasava majanduse ja ühiskonna. Täiendava toetuse osutamiseks võiks kasutada koostoimet muude vahenditega, nagu Euroopa Konkurentsivõime Fond ning riikliku ja piirkondliku partnerluse kavad.

- (31) Kooskõlas asjaomaste liidu raamistike ja vahenditega peaks programm aitama kaasa oskuste arendamisele [...], sealhulgas võimaliku põhioskuste toetamise kava kaudu, ning kvaliteedi [...] tagamise, läbipaistvuse ning oskuste, pädevuste ja kvalifikatsioonide tunnustamise soodustamisele (sealhulgas kõrgharidusele juurdepääsu andvate kõrg- ja üldkeskhariduskvalifikatsioonide tunnustamist¹³) [...], nende digitaliseerimist ning mitteformaalse ja informaalse õppimise valideerimist ning oskuste juhtimist ja nõustamist. Sellega seoses peaks programm pakkuma tuge ka riigi ja Euroopa tasandi kontaktpunktidele ja võrgustikele, mis aitavad vahendada üleeuroopalisi ja Euroopast väljapoole ulatuvaid vahetusi, ning aitama arendada paindlikke õpivõimalusi hariduse, koolituse ja noorsootöö eri valdkondades ning formaalse ja mitteformaalse õppe valdkondades, toetades sealhulgas mikrokvalifikatsioonide kasutamist.
- (32) Kasutajasõbralikel veebiplatvormidel ja virtuaalkoostöö vahenditel võib olla oluline roll haridus-, koolitus-, [...] noorte- ja spordipoliitika elluviimise toetamisel Euroopas ja väljaspool seda. Virtuaalkoostöö ulatuslikumaks kasutamiseks peaks programm toetama veebiplatvormide süstemaatilisemat ja sidusamat kasutamist. Samuti peaks programm hõlbustama ja toetama liikuvusprotsesse digitaliseerimise kaudu.

¹³ Nõukogu 26. novembri 2018. aasta soovitus kõrg- ja keskhariduskvalifikatsioonide ning välismaal läbitud õppeperioodide õpiväljundite automaatse vastastikuse tunnustamise edendamise kohta (ELT C 444, 10.12.2018, lk 1).

- (33) Programm tuleks kavandada nii, et see edendaks kaasatust, mitmekesisust, solidaarsust ja võrdseid võimalusi, sealhulgas soolist võrdõiguslikkust ja mittediskrimineerimist, laiendades liikuvuse, vabatahtliku tegevuse ja õppimisvõimaluste kättesaadavust kogu liidus ja väljaspool seda, andes seeläbi kõigile inimestele elumuutva kogemuse võimaluse.
- (34) Programmiga tuleks ette näha kogum meetmeid, mis hõlbustaksid ja suurendaksid vähemate võimalustega inimeste juurdepääsu, kõrvaldaksid võimalikud sellisel juurdepääsul esinevad takistused, sealhulgas rahalised takistused, ning oleksid aluseks edasiste rakendussuuniste koostamisel. Need meetmed [...] võivad muu hulgas hõlmata sihipärast rahalist toetust, juurdepääsetavaid õppevorme, eluaseme leidmise hõlbustamist [...] seoses programmi tegevustega, ettevalmistavat tegevust ja toetust vähemate võimalustega osalejatele enne nende programmis osalemist, osalemise ajal ja pärast seda, kasutajasõbralike ja eri keeltes kättesaadavate dokumentide olemasolu, tuge töötajatele, kes tegelevad organisatsioonis just kaasamise ja mitmekesisuse küsimustega, ning teadlikkuse suurendamise meetmeid, mis on suunatud võimalikele vähemate võimalustega osalejatele, sealhulgas maapiirkondades ja äärealadel. Lisaks peaks programm võimaldama sihttoetuste andmise protsessis eelistada neid kvaliteetseid projekte, mis keskenduvad vähemate võimalustega osalejate kaasamisele ja osalemisele.
- (35) Selleks et muuta programm kättesaadavamaks uute organisatsioonide, [...] väikeste organisatsioonide ja [...] vähese haldussuutlikkusega organisatsioonide jaoks ning paremini hallatavaks toetusesaajate jaoks, tuleks selles tugevdada iga etapi menetlusi lihtsustavaid meetmeid.

- (36) [Käesoleva määrusega kehtestatakse programmi esialgne rahastamispakett. Käesoleva määruse kohaldamisel arvutatakse jooksevhinnad kindlaksmääratud 2 % deflaatorit kohaldades.]
- (37) Võttes arvesse programmiga hõlmatud valdkondade mitmekesisust, tuleks säilitada eesmärk, et noorte- ja spordivaldkond aitab jätkuvalt sisuliselt kaasa programmi eesmärkide saavutamisele ja selle sihtrühmadeni jõudmisele.
- (38) Programmi suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL, Euratom) 2024/2509¹⁴. Sellega kehtestatakse liidu üldeelarve koostamise ja täitmise nõuded, sealhulgas nõuded seoses sihttoetuste, auhindade, mitterahaliste annetuste, hangete, eelarve kaudse täitmise, finantsabi, rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste ja liidu finantshuvide kaitse kohta.
- (38a) Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 6 lõike 2 kohaselt järgitakse eelarve koostamisel ja täitmisel määruse (EL, Euratom) 2020/2092 sätteid. Lisaks peavad liikmesriigid ja komisjon vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 6 lõikele 3 tagama eelarve täitmisel harta järgimise kooskõlas harta artikliga 51 ning austama ELi lepingu artiklis 2 sätestatud liidu väärtusi, mis on eelarve täitmisel asjaspuutuvad.

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024).

(39) Kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) nr 883/2013¹⁵, nõukogu määrusega (EÜ, Euratom) nr 2988/95¹⁶, nõukogu määrusega (Euratom, EÜ) nr 2185/96¹⁷ ja nõukogu määrusega (EL) 2017/1939¹⁸ tuleb liidu finantshuve kaitsta proportsionaalsete meetmetega, mis hõlmavad õigusnormide rikkumise ja pettuste ennetamist, tuvastamist, korrigeerimist ja uurimist, kaotatud, alusetult makstud või ebaõigesti kasutatud summade sissenõudmist ja asjakohasel juhul halduskaristuste kehtestamist. Eelkõige võib Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) kooskõlas määrusega (EL, Euratom) nr 883/2013 ja määrusega (EÜ, Euratom) nr 2185/96 korraldada juurdlusi, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi, et teha kindlaks, kas on esinenud pettust, korruptsiooni või mis tahes muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Kooskõlas määrusega (EL) 2017/1939 võib Euroopa Prokuratuur uurida liidu finantshuve kahjustavaid pettusi ja muid ebaseaduslikke tegevusi ja esitada nende kohta süüdistusi, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2017/1371¹⁹. Kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509 peab iga isik või üksus, kes saab liidu rahalisi vahendeid, tegema liidu finantshuvide kaitseks täielikult koostööd, andma komisjonile, OLAFile, Euroopa Prokuratuurile ja Euroopa Kontrollikoja vajalikud õigused ja nõutava juurdepääsu ning tagama, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annaksid samaväärsed õigused.

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1 [...]).

¹⁶ Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

¹⁷ Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

¹⁸ Nõukogu 12. oktooberi 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

- (40) Selleks et toetusesaajatele esitatavaid nõudeid lihtsustada, tuleks võimalikult palju kasutada lihtsustatud kuluarvestust, nagu kindlasummalised maksed, ühikuhinnad ja ühtse määra alusel rahastamine. Programmi raames õpirände toetamisel kasutatava lihtsustatud kuluarvestuse puhul tuleks arvesse võtta vastuvõtva riigi elukallidust ja elamiskulusid. Kooskõlas riigisisese õigusega tuleks liikmesriike innustada vabastama kõnealused sihttoetused kõigist maksudest, sealhulgas sotsiaalmaksust; avalik-õiguslike või eraõiguslike õigussubjektide poolt üksikisikutele antavaid sihttoetusi tuleks käsitleda samal viisil.
- (41) On asjakohane tagada, et 2021.–2027. aasta programmid lõpetataks nõuetekohaselt, eelkõige mis puudutab mitmeaastaste lepingute jätkamist programmide haldamisel ning tehnilise ja haldusabi rahastamist. Alates 1. jaanuarist 2028 tuleks tehnilise ja haldusabiga asjakohasel juhul tagada 2021.–2027. aasta programmide raames 31. detsembriks 2027 lõpetamata meetmete haldamine.
- (42) Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 349 tuleks programmis arvesse võtta kõnealuses artiklis osutatud äärepoolseimate piirkondade eriolukorda [...]. Tuleks võtta meetmeid, mis hõlbustavad nende piirkondade programmis osalemist kõigi tegevuste puhul, sealhulgas asjakohasel juhul õpirände ja vabatahtliku tegevuse jaoks antava rahalise toetuse kaudu. Edendada tuleks neist piirkondadest ja kolmandatest riikidest, eelkõige asjaomastest naaberriikidest pärit inimeste ja organisatsioonide vahelist liikuvust ja koostööd. Selliseid meetmeid tuleks korrapäraselt seirata ja hinnata.

- (43) Nõukogu otsuse (EL) 2021/1764²⁰ artikli 85 lõike 1 alusel võivad ülemeremaades ja -territooriumidel asuvad füüsilised isikud ja asjaomased üksused saada programmist rahastust vastavalt programmi reeglitele ja eesmärkidele ning asjakohasel juhul ka asjaomase ülemeremaa või -territooriumiga seotud liikmesriigi suhtes kohaldatavale korrale.
- (44) [Programmi tuleb rakendada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [XXX]* [tulemusraamistiku määrus], millega kehtestatakse eelarvekulude jälgimise normid ja eelarve tulemuslikkuse raamistik, sealhulgas normid, millega tagatakse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 33 lõike 2 punktis d osutatud põhimõtte „ei kahjustata oluliselt“ ja punktis f osutatud soolise võrdõiguslikkuse põhimõtte ühetaoline kohaldamine, normid liidu programmide ja tegevuste tulemuslikkuse seire ja aruandluse kohta ning normid liidu rahastamisportaali loomise ja programmide hindamise kohta ning muud horisontaalsed sätted, mida kohaldatakse kõigi liidu programmide suhtes, näiteks need, milles käsitletakse teavet, teavitustegevust ja nähtavust.]
- (45) Selleks et optimeerida investeeringute lisaväärtust ning suurendada nende ulatust ja mõju, tuleks püüda saavutada koostoimet eelkõige programmi ja muude liidu rahastamisvahendite vahel, sealhulgas soodustavate mehhanismide, näiteks lihtsustatud menetluste abil. Samuti peaks programm püüdma saavutada koostoimet, millega tugevdada koostööd hariduse ja erasektori vahel.

²⁰ Nõukogu 5. oktoobri 2021. aasta otsus (EL) 2021/1764 ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta, sealhulgas ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Gröönimaa ja Taani Kuningriigi vahelised suhted (otsus ÜMTde, sealhulgas Gröönimaa assotsieerimise kohta) (ELT L 355, 7.10.2021, lk 6 [...]).

(46) Programm peaks olema osalemiseks avatud kolmandatele riikidele, kui see on liidu huvides. Selleks võib liit lubada kolmandate riikide täielikku [...] või osalist liitumist programmi meetmetega, kui asjaomase riigiga on sõlmitud asjakohased rahvusvahelised lepingud ja kooskõlas nendes lepingutes sätestatud tingimustega. Kolmandad riigid peaksid hõlmama ka Euroopa mikroriikide kategooriat (Andorra Vürstiriik, Monaco Vürstiriik, San Marino Vabariik ja Vatikani Linnriik). Programmiga liitumise suhtes tuleks kohaldada kolmanda riigi panuse ja kasu õiglast tasakaalu ning tagada liidu finants- ja julgeolekuhuvide kaitse. Kolmandate riikide osalemise ja nende osalemise korra üle otsustamisel tuleb järgida vastavaid ELi toimimise lepingu artikli 218 kohaseid Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni õigusi. Kolmandaid riike, kes osalesid mõnes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/817,²¹ (EL) 2021/888,²² (EL) nr 1288/2013²³ või (EL) 2018/1475²⁴ kohases varasemas programmis ja asutasid riikliku agentuuri mis tahes asjaomase programmitöö perioodi jooksul, ei tuleks programmiga osalise liitumise puhul arvesse võtta. Kolmandate riikide muude kategooriate puhul tuleks osalist liitumist kasutada kas sammuna täieliku liitumise suunas või kaaluda seda juhul, kui puudub väljavaade täielikult liituda ja selline osaline liitumine on liidu huvides. Igal juhul tuleks kõigis osalise liitumise lepingutes kasutada eelnevalt kindlaks määratud ühtset panuse ja saadava kasu paketti. On oluline, et programmis osalevad kolmandad riigid austaksid ELi lepingu artiklis 2 sätestatud liidu väärtusi. Programmiväliste kolmandate riikide [...] õigussubjektidel peaks olema võimalik osaleda mõnes programmi kuulavas meetmes, nagu need on kindlaks määratud

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/817, millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1288/2013 (ELT L 189, 28.5.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/817/oj>).

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/888, millega luuakse Euroopa solidaarsuskorpuse programm ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2018/1475 ja (EL) nr 375/2014 (ELT L 202, 8.6.2021, lk 32, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/888/oj>).

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1288/2013, millega luuakse „Erasmus+“: liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm ning tunnistatakse kehtetuks otsused nr 1719/2006/EÜ, nr 1720/2006/EÜ ja nr 1298/2008/EÜ (ELT L 347, 20.12.2013, lk 50, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1288/oj>).

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1475, millega kehtestatakse Euroopa solidaarsuskorpuse õigusraamistik ning muudetakse määrust (EL) nr 1288/2013, määrust (EL) nr 1293/2013 ja otsust nr 1313/2013/EL (ELT L 250, 4.10.2018, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1475/oj>).

tööprogrammides ja komisjoni avaldatud konkursikutsetes, tingimusel et nende osalemine aitab kaasa programmi eesmärkide saavutamisele ja on meetme rakendamiseks hädavajalik.

- (46a) Prognoositavuse ja läbipaistvuse suurendamiseks tuleks eelarve otsese täitmise raames võetavad meetmed, mis võetakse kasutusele esimest korda ja mida ei ole varem rakendatud käesoleva määruse kohase tööprogrammi kaudu, selgelt määratleda uute meetmetena. Käesoleva määruse rakendamise esimesel aastal tuleks uusi meetmeid käsitada meetmetena, mida ei ole rakendatud määruse (EL) 2021/817 või (EL) 2021/888 kohase tööprogrammi kaudu.
- (46b) Meedet tuleks käsitada uuna, kui sellega kehtestatakse eraldiseisev sekkumisloogika, mida tõendab eelkõige uus eesmärk ja ulatus, uus esmane sihtrühm, oluliselt erinev rakendusmehhanism ja/või tööprogrammis ette nähtud selge ja kindlakstehtav eelarveeraldus. Kohandusi, nagu juba olemasoleva meetme nimetuse muutmine, iga-aastased eelarvekohandused, ajakava või kestuse muutmine, toetuse andmise kriteeriumide või tingimuste tehniline ajakohastamine, geograafiline laiendamine või täiendavate rakendusviiside kehtestamine, ei tohiks käsitada uute meetmetena, kui sellised muudatused ei muuda juba olemasoleva meetme üldeesmärke ja sekkumisloogikat. Talentide ja tipptaseme arendamise võimalusi tuleks käsitada uue meetmena, olenemata asjaolust, et need on seotud programmi „Erasmus+“ (2021–2027) kohase Euroopa poliitikaeksperimentidega.
- (46c) Selleks et säilitada programmi paindlikkus, peaks liidule jääma suutlikkus võtta uusi meetmeid, et õigeaegselt reageerida erandlikele asjaoludele, tagades samal ajal õiguskindluse ja programmi tulemusliku rakendamise kooskõlas selle eesmärkidega. Selliste meetmete kasutuselevõtmiseks peab komisjon võtma vastu eraldi tööprogrammid.

- (46d) Võttes arvesse talentide ja tipptaseme arendamise võimaluste äärmiselt innovaatilist olemust ja võimalikku märkimisväärset mõju programmi eelarvele, peaks komisjon need välja töötama tihedas koostöös programmikomiteega. Samuti peaks komisjon esitama nõukogule talentide ja tipptaseme arendamise võimaluste hindamise tulemused enne nende lisamist tavapärasesse tööprogrammi. Komisjon peaks nõukogus väljendatud seisukohti arvesse võtma.
- (47) Kohalikul, riiklikul ja liidu tasandil tuleks tagada asjakohane ja kaasav teavitamine programmi raames toetatavatest võimalustest ja nende reklaamimine, võttes seejuures arvesse programmi peamisi sihtrühmi ja asjakohasel juhul paljusid muid sihtrühmi. Lisaks peaksid komisjon ja programmi rakendusametused hõlbustama heade tavade ja projektitulemuste jagamist ning koguma programmi kohta tagasisidet.
- (48) Programmis tuleks ära kasutada varem programmis „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmis osalenute potentsiaali ja toetada nendega seotud tegevusi, ergutades neid programmi propageerima.
- (49) Tuleks võtta meetmeid programmi sujuvamaks juhtimiseks ja mastaabisäästu saavutamiseks, sealhulgas [...] konsolideerides programmi osamaksed ühe rahalist toetust käsitleva lepingu raames iga riikliku agentuuri kohta, kui see on asjakohane.

- (49a) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011²⁵.
- (49b) Seonduvate liidu õigusaktide tõlgendamisel on asjakohane, et käesoleva määruse alusel toetatavat Euroopa solidaarsuskorpuse vabatahtlikku tegevust või määruse (EL) 2021/888 alusel jätkuvalt toetatavat vabatahtlikku tegevust tuleks käsitada Euroopa vabatahtliku teenistuse raames toimuva vabatahtliku tegevusega samaväärsena.
- (50) Määrused (EL) 2021/817²⁶ ja (EL) 2021/888²⁷ tuleks tunnistada alates 1. jaanuarist 2028 kehtetuks.
- (51) Selleks et tagada asjaomases poliitikavaldkonnas toetuse andmise järjepidevus ja võimaldada rakendamise alustamist 2028.–2034. aasta mitmeaastase finantsraamistiku algusest, peaks käesolev määrus jõustuma ja seda tuleks kohaldada alates 1. jaanuarist 2028[...].

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

²⁶ [...]

²⁷ [...]

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

[...] I JAOTIS

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega kehtestatakse liidu haridus- ja koolitus-, [...] noorte- ning spordiprogramm [...], „Erasmus+“ (edaspidi „programm“) ja Euroopa vabatahtlik humanitaarabikorpus ning sätestatakse programmi eesmärgid, selle eelarve [aastateks 2028–2034], liidupoolse rahastamise vormid ja asjakohased normid. [...]

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

[...]

2a) „täiskasvanuharidus“ – täiskasvanute formaalõppe, mitteformaalse või informaalse õppimise vormid;

- 3) „rahvasport“ – sport või kehaline [...] tegevus, mida harrastatakse igas vanuses ja korrapäraselt, ent mitteprofessionaalsel tasemel ja peamiselt kohalikul tasandil tervislikel, hariduslikel ja sotsiaalsetel eesmärkidel;
- 4) „kõrgkool“ – asutus, mis vastavalt riiklikule või asjakohasel juhul piirkondlikule [...] [...] õigusele või tavale annab tunnustatud kraadi või muu tunnustatud kolmanda taseme kvalifikatsiooni, olenemata sellise õppeasutuse nimest; samuti muu võrreldav kolmanda taseme haridusasutus, mille puhul riigi [...] või piirkonna ametiasutused [...] on leidnud, et see asutus vastab oma piirkonnas programmis osalemise tingimustele;
- 5) „üliõpilane“ – isik, kes on registreerunud õpinguteks kõrgkoolis, sealhulgas lühitsükli-, bakalaureuse-, magistri- või doktoriõppes või samaväärse taseme õppes, või kes on hiljuti [...] kõrgkooli lõpetanud;
- 6) „Euroopa vabatahtlik humanitaarabikorpus“ – vabatahtlik tegevus, millega toetatakse kriisijärgse pikaajalise humanitaarabi andmist ja arengukoostööoperatsioone programmivälistes kolmandates riikides ning mille eesmärk on anda vajaduspõhist abi inimkannatuste ennetamiseks ja leevendamiseks ning aidata hoida kriisiolukordades inimväärikust; see hõlmab meetmeid, mille eesmärk on tugevdada katastroofideks valmisolekut ja katastroofiohu vähendamist, ühendada hädaabi, taaste- ja arenguabi ning aidata tugevdada haavatavate või katastroofidest mõjutatud kogukondade vastupanuvõimet, suutlikkust kriisidega toime tulla ja neist taastuda;

- 7) „informaalne õppimine“ – õppimine igapäevaelu tegevuse käigus ja saadud kogemustest; see ei ole organiseeritud tegevus ega järgi kindlat struktuuri eesmärkide, ajakava ja õpitoe osas; see ei pruugi olla õppija seisukohast ette kavatsetud;
- 8) „ühisõppekava“ – [...] lõimitud õppekava, mida koordineerivad ja pakuvad ühiselt vähemalt kahe eri riigi kõrgkoolid ning mille läbimisel antakse üliõpilasele [...] topeltkraad või mitmekordne kraad või ühiskraad;
- 9) „elukestev õpe“ – kõigis eluetappides ja kõigis vormides toimuv formaalõpe, mitteformaalne või informaalne õppimine, mille tulemusel täienevad ja muutuvad ajakohasemaks teadmised, oskused, pädevused ja hoiakud, sealhulgas mikrovalifikatsioonide omandamine või ühiskonnas osalemine isiklikust või kodaniku vaatepunktist lähtuvalt või kultuurialasest, ühiskondlikust või tööga seonduvast perspektiivist lähtuvalt, näiteks nõustamisteenuste pakkumise kaudu; see hõlmab alusharidust ja lapsehoidu, üldharidust, kutseharidust ja -õpet, kõrgharidust, [...] täiskasvanuharidust, noorsootööd, sporti ning teisi õpikeskkondi väljaspool formaalharidust ja -koolitust ning tavaliselt edendatakse sellega valdkondadeülest koostööd ja paindlikke õpivõimalusi;

- 10) „õpiränne“ – füüsiline elama asumine muusse riiki kui elukohariik selleks, et õppida, osaleda koolitusel, õpetada või osaleda mitteformaalses või informaaalses õppimises, mis võib hõlmata virtuaalseid komponente;
- 10a) „õigussubjekt“ – füüsiline või juriidiline isik, kes on asutatud ja sellisena tunnustatud riigisisese õiguse, liidu õiguse või rahvusvahelise õiguse alusel, kellel on juriidilise isiku staatus ning kes võib enda nimel tegutsedes kasutada õigusi ja kanda kohustusi, või määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 200 lõike 2 punktis c osutatud juriidilise isiku staatusega üksus;
- 10b) „riiklik agentuur“ – käesoleva määruse kohaselt määratud asutus, kes vastutab liikmesriigis või programmiga assotsieerunud kolmandas riigis programmi rakendamise eest riigi tasandil;
- 10c) „riiklik korraldusasutus“ – käesoleva määruse kohaselt määratud avaliku sektori asutus, kes vastutab liikmesriigis või programmiga assotsieerunud kolmandas riigis programmi haldamise seire ja järelevalve eest riigi tasandil;
- 11) „mitteformaalne õppimine“ – väljaspool formaalharidust ja -koolitust toimuv õppimine, mille puhul kasutatakse õpieesmärkide ja õpiaja osas kavandatud tegevusi ning kus on olemas ka teatav õpitugi;
- 12) „vähemate võimalustega inimesed“ – inimesed, kellel võib olla programmiga pakutavate võimaluste kasutamine raskendatud majanduslikel, sotsiaalsetel, kultuurilistel, geograafilistel või tervislikel põhjustel, oma rändetausta, puude või õpiraskuste tõttu või muudel põhjustel, sealhulgas põhjustel, mis võivad kujutada endast [...] harta artikli 21 kohast diskrimineerimist;

- 13) „kooliõpilane“ – isik, kes on registreerunud õpinguteks asutuses, kus saab omandada üldharidust alates alusharidusest ja lapsehoiust kuni üldkeskhariduseni, või iga väljaspool haridusasutust õppiv isik, keda pädevad asutused peavad oma vastavas piirkonnas kooliõpilasena programmis osalemise tingimustele vastavaks;
- 14) „töötaja“ – isik, kes on kutsealaselt või vabatahtlikult kaasatud haridus-, koolitus- või mitteformaalse ja informaalse õppimise tegevustesse mis tahes tasandil [...]; siia alla kuuluvad akadeemilised töötajad, õpetajad, koolitajad, koolijuhid, noorsootöötajad, sporditöötajad, alusharidus- ja lapsehoiutöötajad, tugipersonal ja muud spetsialistid, kes on korrapäraselt kaasatud õppimise edendamisse;
- 14a) „sporditöötaja“ – spordivõistkonna või individuaalse sportlase juhendamises, treenimises või seonduvas haldustegevuses kas tasu eest või vabatahtlikult osalev isik;
- 15) „kolmas riik” – riik, mis ei ole [...] [...] ELi liikmesriik;
- 15a) „uus meede“ – meede, mis võetakse kasutusele esimest korda ja mida ei ole varem rakendatud käesoleva määruse kohase tööprogrammi kaudu või mis võetakse kasutusele käesoleva programmi rakendamise esimesel aastal ning mida ei ole varem rakendatud määruse (EL) 2021/817 või määruse (EL) 2021/888 kohase tööprogrammi kaudu;
- 15b) „virtuaalkoostöö“ – mis tahes vormis koostöö, kus kasutatakse digivahendeid ja -tehnoloogiat, et hõlbustada ja toetada asjakohaseid programmi meetmeid;

- 16) „kutsekooli õpilane“ – isik, kes on registreerunud kutseharidus- ja -õppesüsteemis esma- või täiendõppekava omandamiseks mis tahes tasemel alates keskastmest kuni keskharidusjärgse tasemeni, või isik, kes on hiljuti vastava õppekava läbinud ja omandanud kvalifikatsiooni;
- 16a) „noortealgatus“ – väljaspool formaalharidust ja -koolitust toimuv tegevus, mida viivad ellu mitteametlikud noortegrupid, noorteorganisatsioonid või muud asjaomased sidusrühmad ja millele on omane mitteformaalne või informaalne õppimine;
- 17) „Euroopa solidaarsuskorpuse vabatahtlik tegevus“ – tasustamata tegevus, millel [...] on tugev õppimise komponent ja mis aitab kaasa ühise hüve saavutamisele, toimub piiratud aja jooksul ning ei asenda praktikat või tööd ega ole sellega võrdväärne;
- 18) „noored“ – noortevaldkonna tegevustesse kaasatud inimesed vanuses 13–30 aastat;
- 19) „noorsootöötaja“ – isik, kes on kas oma erialase töö või vabatahtliku tegevuse tõttu seotud mitteformaalse õppimisega ning kes toetab noorte isiklikku sotsiaalhariduslikku ja kutsealast arengut ning pädevuste omandamist; siia alla kuuluvad isikud, kes kavandavad, juhivad, koordineerivad ja viivad ellu noortevaldkonna tegevust [...].
- 20) „Euroopa ülikoolide liidud“ – rühm Euroopa kõrgharidusasutusi, mis on teinud riikidevahelist pikaajalist struktuurset koostööd, mida kinnitab ühine missiooni kirjeldus, ja mis pakuvad ühiseid haridusvõimalusi, mille eesmärk on kvaliteetne haridus, teadmussiire, asjakohasel juhul liikuvuse kõrge tase, teadusuuringud ja innovatsioon ning ühiskonnale osutatavad teenused.

Programmi eesmärgid

1. Programmi üldeesmärk on [...] edendada [...] kvaliteetset elukestvat õpet ning kõigi inimeste eluks ja tööks vajalike oskuste ja pädevuste omandamist, edendades sealjuures liidu väärtusi, demokraatlikus ja ühiskonnaelus osalemist, solidaarsust, sotsiaalset kaasatust ja võrdseid võimalusi [...] liidus ja mujal, panustades sellega vastupanuvõimelisse, kestlikku, konkurentsivõimelisse ja sidusasse Euroopasse. Programm on määrava tähtsusega Euroopa haridusruumi [...] edasiarendamisel, Euroopa strateegilise koostöö rakendamise [...] toetamisel hariduse ja koolituse valdkonnas, sealhulgas selle aluseks olevate sektoripõhiste tegevuskavade raames, ning oskuste liidu väljakujundamisel.

Programmi [...] sihiks on edendada noortepoliitikaalast koostööd [...]. Eesmärk on edendada kaasavat, ühtsemat ja tugevamat Euroopat, võimestades noori, toetades kvaliteetset noorsootööd, tugevdades kogukonnasidemeid ning edendades kodanikuaktiivsust ja solidaarsust sisulise kaasamise ja koostöö kaudu, ning toetada ELi noortestrategia rakendamist. [...] Investeerides noortesse [...] ja vabatahtlikku tegevusse, [...] on programmi eesmärk luua tugevamad ja tihedamalt seotud ühiskonnad, hoogustada kodanikuaktiivsust ja demokraatlikku kaasamist ning panustada sotsiaalsesse ühtekuuluvusse [...].

Programmi eesmärk on arendada edasi Euroopa mõõdet spordivaldkonnas. Spordil on oluline roll sotsiaalse kaasatuse, tervise, hariduse ja kogukonna arengu edendamisel. Spordi toetamise kaudu on programmi eesmärk panustada demokraatlikku ühiskonda ja sotsiaalsesse seotusse kõigil tasanditel, edendades samal ajal koostöö ja tavade vahetamise kaudu ühiseid Euroopa väärtusi, solidaarsust ja vabatahtlikku tegevust.

2. Programmi eieesmärgid on järgmised:

- a) toetada üksikisikute ja rühmade õpirännet ning edendada haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordivaldkonna organisatsioonide ja poliitika tasandil koostööd, kvaliteeti, kaasatust, võrdsust, loovust ja innovatsiooni;

- a) toetada [...] teadmiste, oskuste ja pädevuste täiendamist formaalses, mitteformaalses ja informaalses keskkonnas, pöörates erilist tähelepanu selle vajalikkusele [...] inimeste isikliku ja kutsealase arengu [...] ning tööturu jaoks ning selle [...] panusele liidu sotsiaalsesse ühtekuuluvusse, kestlikkusse ja liidu konkurentsivõimesse;

- b) edendada Euroopa identiteedi tunnet, ühiseid väärtusi ja kodanikuaktiivsust, suurendada solidaarsust ning aktiivset osalemist ühiskonnaelus ja demokraatias, mis toob kaasa positiivse ühiskondliku mõju, [...] vastupanuvõime ja [...] valmiduse erinevat laadi riske prognoosida ja ennetada ning neile reageerida;

- [...]

- d) kaasata ja võimestada noori, et nad omandaksid ja arendaksid kutsealaseid ja isiklike pädevusi, osaleksid aktiivselt ühiskonnaelus ja demokraatias ning et neid siduda Euroopa projektiga;

[...]

- f) pakkuda noortele hõlpsasti kättesaadavaid ja kvaliteetseid võimalusi osalemiseks vabatahtlikus, solidaar- ja humanitaartegevuses, mis paneb aluse positiivsetele ühiskondlikele muutustele liidus ja mujal [...], parandades ja nõuetekohaselt valideerides nende pädevusi ning hõlbustades nende pidevat osalemist aktiivsete kodanikena;
- g) edendada Euroopa Spordimudeli põhielemente, investeerides rahvasporti, eelkõige vabatahtlikku tegevusse, tagades juurdepääsetavuse, edendades osalemist ja solidaarsust, kaitstes ausust, toetades head valitsemistava ning tugevdades spordi sotsiaalset, hariduslikku ja kogukondlikku rolli meetmete kaudu, mis keskenduvad õiglase, kaasava ja kestliku spordisüsteemi loomisele kogu Euroopas [...];
- h) edendada tipptaset ja piiriülest koostööd, suurendades Euroopa atraktiivsust ja konkurentsivõimet kogu maailmas, kõigis hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkondades;
- i) toetada poliitika väljatöötamist, sealhulgas oskuste ja kvalifikatsioonide läbipaistvuse ja tunnustamise eesmärgil, kiirendades reforme ja ajakohastamist süsteemide tasandil, kõigis hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkondades, tagades, et need on tõhusamad, vastupidavamad ja kaasavamad.

3. Programmi eesmärgi täidetakse haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordivaldkonnas järgmiste sammaste abil, mis on peamiselt kas riikidevahelised või rahvusvahelised:

- a) [...]õppimisvõimalused kõigile;
- b) [...]toetus suutlikkuse suurendamiseks.

[...] II JAOTIS

SEKKUMISE ULATUS

[...] I PEATÜKK

ÕPPIMISVÕIMALUSED KÕIGILE

1. JAGU

ÕPIRÄNDE JA VABATAHTLIKU TEGEVUSE VÕIMALUSED

Artikkel 4

[...] Haridus ja koolitus

1. Hariduse ja koolituse valdkonnas toetatakse programmiga järgmist:
 - a) [...] üliõpilaste ja kõrgkoolide töötajate õpiränne;
 - b) [...] kutsekoolide õpilaste ja töötajate õpiränne;
 - c) [...] kooliõpilaste ja -töötajate, sealhulgas alushariduse ja lapsehoiu valdkonna töötajate õpiränne;
 - d) [...] täiskasvanuhariduses õppijate ja selle valdkonna töötajate õpiränne [...].

[...]

[...]

4. [...] Lõikes 1 osutatud meetmetega koos võib toetada
- a) [...] liidu, sealhulgas Euroopa integratsiooni, väärtusi ja kodanikuks olemist käsitlevate teemade õpetamist ja õppimist;
 - b) selliseid meetmeid nagu keeletugi, ettevalmistavad külaskäigud, koolitus ning virtuaalõpe ja -koostöö.

Artikkel 4a

Noored

1. Noorte valdkonnas toetatakse programmiga järgmist:
 - a) noorte õpiränne, sealhulgas noortevahetused, algatus „DiscoverEU“ ja noorsootöötajate õpiränne;
 - b) noortealgatused, millega toetatakse noorte osalus- ja solidaartegevust;
 - c) Euroopa solidaarsuskorpuse vabatahtlik tegevus, sealhulgas vabatahtlik tegevus Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse raames.
2. Lõikes 1 osutatud meetmetega koos võib toetada
 - a) liidu, sealhulgas Euroopa integratsiooni, väärtusi ja kodanikuks olemist käsitlevate teemade õpetamist ja õppimist;
 - b) selliseid meetmeid nagu keeletugi, ettevalmistavad külaskäigud, koolitus ning virtuaalõpe ja -koostöö.

Artikkel 4b

Sport

1. Spordi valdkonnas toetatakse programmiga rahvaspordiga tegelejate, sealhulgas sporditöötajate õpirännet.
2. Lõikes 1 osutatud meetmetega koos võib toetada
 - a) liidu, sealhulgas Euroopa integratsiooni, väärtusi ja kodanikuks olemist käsitlevate teemade õpetamist ja õppimist;
 - b) selliseid meetmeid nagu keeletugi, ettevalmistavad külaskäigud, koolitus ning virtuaalõpe ja -koostöö.

2. JAGU

TALENTIDE JA TIPPTASEME ARENDAMINE

Artikkel 5

Talentide ja tipptaseme arendamise võimalused hariduse ja koolituse valdkonnas

Hariduse ja koolituse valdkonnas toetatakse programmiga järgmist:

- a) talentide ja tipptaseme arendamise võimalused [...] ühisõppekavades või muudes riikidevahelise mõõtmega programmides;
- b) Erasmus Munduse stipendiumid;
- c) Jean Monnet' meetmed kõrghariduse valdkonnas;

- d) [...] järgmised Euroopa huvides tegutsevad Jean Monnet' meetmes osalevad asutused: Euroopa Ülikool-Instituut, sealhulgas selle riikidevahelise valitsemise kool (Firenze); Euroopa Kolledž (Brugge), sealhulgas selle Tiranas asuv allharu ja Natolinis asuv ülikoolilinnak; Euroopa Avaliku Halduse Instituut (Maastricht); Euroopa Õigusakadeemia (Trier); Euroopa Eriõppe ja Kaasava Hariduse Agentuur (Odense); Euroopa Rahvusvaheline Koolituskeskus (Nice).

[...] II PEATÜKK

TOETUS SUUTLIKKUSE SUURENDAMISEKS

Artikkel 6

Organisatsioonide ja asutuste vaheline koostöö

1. Hariduse ja koolituse valdkonnas [...] toetatakse programmiga järgmist:
 - a) [...] parimate tavade vahetamise ja koostöö partnerlused, sealhulgas väikepartnerlused programmi laiema ja kaasavama kättesaadavuse edendamiseks;
 - b) [...] tippaseme saavutamist ja innovatsiooni toetavad partnerlused, [...] näiteks Euroopa ülikoolide liidud, kutsehariduse tippaseme keskused, Euroopa õpetajate akadeemiad ja Euroopa koolide liidud [...] ning ühisõppekavad [...].

2. Noorte valdkonnas toetatakse programmiga järgmist:
 - a) parimate tavade vahetamise ja koostöö partnerlused, sealhulgas väikepartnerlused programmi laiema ja kaasavama kättesaadavuse edendamiseks;
 - b) tippaseme saavutamist ja innovatsiooni toetavad partnerlused, näiteks algatus „Euroopa noored üheskoos“.

3. Spordi valdkonnas toetatakse programmiga järgmist:
 - a) parimate tavade vahetamise ja koostöö partnerlused, sealhulgas väikepartnerlused programmi laiema ja kaasavama kättesaadavuse edendamiseks;
 - b) tippaseme saavutamist ja innovatsiooni toetavad partnerlused, näiteks spordikoostööliidud.

Poliitika väljatöötamise toetamine

Haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordivaldkonnas [...] toetatakse programmiga järgmist:

- a) [...] liidu poliitiliste tegevuskavade katsetamine, ettevalmistamine ja rakendamine, sealhulgas sidusrühmadega peetavate poliitikadialoogide ja muude vahendite [...] ³⁰ kaudu, eelkõige
 - i) seoses hariduse ja koolitusega: Euroopa kvalifikatsiooniraamistik (EQF) [...], Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistik kutsehariduse ja koolituse valdkonnas (EQAVET) [...], kõrghariduse kvaliteedi tagamise Euroopa register (EQAR) [...], riiklike akadeemilise tunnustamise ja liikuvuse infokeskuste Euroopa võrgustik (ENIC) ja riiklikud akadeemilise tunnustamise infokeskused Euroopa Liidus (NARIC võrgustik), Euroguidance'i võrgustik, oskuste ja kvalifikatsioonidega seotud paremate teenuste pakkumise ühine raamistik ja vahendid (Europass), Eurydice võrgustik, riiklikud täiskasvanuhariduse koordinaatorid ning selliste veebiplatvormide, nagu Euroopa täiskasvanuhariduse veebikeskkonna (EPALE) ja eTwinningu kesksed ja riiklikud tugiteenused, Euroopa kõrgharidusruum (EHEA), sealhulgas Bologna järelmeetmete rühm (BFUG), ja kutse- ja kõrghariduse omandanute karjääriseire riiklikud tugipunktid[...];
 - ii) seoses noortega: Youth Wiki võrgustik, Eurodeski võrgustik, Euroopa Noortefoorum, noortepass, ELi noortedialoogi rakendavad riiklikud töörühmad ning
 - iii) seoses spordiga: riiklikud koordineerimisasutused, kes korraldavad Euroopa spordinädalat riiklikul tasandil;

³⁰ [...]

- b) programmi rakendamine, sealhulgas koostöö muude liidu poliitikavaldkondade ja programmidega, veebiplatvormide, virtuaalkoostöö, teabekeskuste ja muude õpirännet hõlbustavate vahenditega, sealhulgas koolitus-, võrgustike loomise ja koostöötegevustega, ning nende toetamine;
- c) [...] tulemuste levitamine ja teabevahetus.

[...] III JAOTIS

KAASAMINE JA MITMEKESISUS

Artikkel 8

Kaasamise ja mitmekesisuse toetusmeetmed

1. Käesoleva määruse rakendamisel tagavad komisjon, liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid kaasava lähenemisviisi kõigis tegevustes.
2. Komisjon, liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid võtavad [...] vajalikke meetmeid, et edendada kaasatust, mitmekesisust ja õiglust, solidaarsust ja võrdseid võimalusi, sealhulgas soolist võrdõiguslikkust ja mittediskrimineerimist, eelkõige selleks, et tagada vähemate võimalustega inimeste osalemine programmis.
3. Komisjon toetab inimeste programmis osalemist alates noorest east ja sõltumata sotsiaal-majanduslikust taustast. Selleks tagab komisjon vähemate võimalustega inimeste osalemist hõlbustavate meetmete, sealhulgas vajaduse korral rahalise toetuse mehhanismide ja eelmaksete pakkumise.
4. Et parandada vähemate võimalustega inimeste juurdepääsu, võib komisjon objektiivsete kriteeriumide alusel kohandada rahalise toetuse mehhanisme või volitada seda tegema riiklikke agentuure [...].
5. Vähemate võimalustega inimeste osalemise hõlbustamiseks või toetamiseks võetavate meetmete kulud ei saa olla põhjuseks, mille alusel programmi raames taotlus tagasi lükatakse.

6. Riiklikud agentuurid [...] töötavad asjakohasel juhul välja [...] kaasamise ja mitmekesisuse tegevuskavad või ajakohastavad neid, [...] pöörates erilist tähelepanu konkreetsetele probleemidele programmile juurdepääsul riigi kontekstis. [...] Kaasamis- ja mitmekesisuskavad on riiklike agentuuride poolt koostatavate artikli 19 lõikes 2 osutatud kavandamisdokumentide lahutamatu osa.
7. Komisjon jälgib korrapäraselt kaasamis- ja mitmekesisusmeetmete, sealhulgas [...] kaasamis- ja mitmekesisuskavade rakendamist.

[...] IV JAOTIS

FINANTSSÄTTED

[Artikkel 9

Eelarve

1. Esialgne rahastamispakett programmi rakendamiseks aastatel 2028–2034 on 40 827 000 000 eurot jooksevhindades.
2. Lisaks käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud summadele ja selleks, et edendada programmi rahvusvahelist mõõdet, tehakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) [XXX]* [Gloaalne Euroopa] alusel kättesaadavaks täiendav rahaline toetus käesoleva määruse kohaselt rakendatavate ja hallatavate meetmete jaoks. Selline panus on kooskõlas määruse (EL) XXX [Gloaalne Euroopa] alusel koostatud ühtse programmdokumendiga.

3. Assigneeringuid võib kanda liidu eelarvesse ka pärast 2034. aastat, et katta vajalikud kulud ja hallata meetmeid, mis ei ole programmi lõpuks veel lõpule viidud.
4. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud rahastamispaketti ning artiklis 10 osutatud täiendavaid vahendeid võib kasutada ka programmi rakendamiseks antava tehnilise ja haldusabi jaoks, näiteks ettevalmistus-, seire-, kontrolli-, auditi- ja hindamistegevuseks, programmispetsiifiliste või asutuste infotehnoloogiasüsteemide ja -platvormide jaoks, teabe- ja teabevahetustegevuseks, sealhulgas liidu poliitiliste prioriteetide tutvustamiseks ning muuks tehniliseks ja haldusabiks või personaliga seotud kuludeks, mida komisjon programmi haldamisel kannab.↓

Täiendavad vahendid

1. Liikmesriigid, liidu institutsioonid, organid ja asutused, kolmandad riigid, rahvusvahelised organisatsioonid, rahvusvahelised finantsasutused või muud kolmandad isikud võivad programmi täiendavalt rahaliselt või mitterahaliselt toetada. Täiendavat rahalist osalust käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 2 punktide a, d [...] või e või artikli 21 lõike 5 tähenduses.
2. Eelarve jagatud täitmise raames liikmesriikidele eraldatud vahendeid, võib liikmesriikide palvel teha kättesaadavaks programmi jaoks. Komisjon haldab neid vahendeid eelarve otsese või kaudse täitmise raames kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktiga a või c. Need täiendavad käesoleva määruse artikli 9 lõikes 1 osutatud summat. Neid vahendeid kasutatakse asjaomase liikmesriigi huvides. Kui komisjon ei ole võtnud eelarve otsese või kaudse täitmise raames juriidilist kohustust programmi jaoks selliselt kättesaadavaks tehtud täiendavate summade osas, võib vastavad kulukohustustega sidumata summad asjaomase liikmesriigi taotlusel ühte või mitmesse vastavasse lähteprogrammi või nende õigusjärglasesse tagasi kanda.

Alternatiivne, kombineeritud ja kumulatiivne rahastamine

1. Programmi rakendatakse koostoimes muude liidu programmidega. Meede, mis on saanud liidu rahalist toetust mõnest teisest programmist, võib saada toetust ka käesoleva programmi alusel. Konkreetse osaluse suhtes kohaldatakse liidu asjaomase programmi suhtes kohaldatavaid norme või kõigi toetuste suhtes võib kohaldada ühtseid norme ja võtta ühe juriidilise kohustuse. Kui liidu rahaline toetus põhineb rahastamiskõlblikel kuludel, ei tohi liidu eelarvest antav kumulatiivne toetus ületada meetme rahastamiskõlblike kulude kogusummat ja selle võib arvutada proportsionaalselt kooskõlas toetuse tingimusi käsitlevate dokumentidega.
2. Programmi raames toimuvat rahalise toetuse andmise menetlust võib läbi viia eelarve otsese või kaudse täitmise raames ühiselt liikmesriikide, liidu institutsioonide, organite ja asutuste, kolmandate riikide, rahvusvaheliste organisatsioonide, rahvusvaheliste finantsasutuste või muude kolmandate isikutega (edaspidi „ühise menetluse partnerid“), tingimusel et liidu finantshuvide kaitse on tagatud. Selliste menetluste suhtes kohaldatakse ühtseid norme ja nendega kaasnevad ühtsed juriidilised kohustused. Ühise rahalise toetuse andmise menetluse partnerid võivad sel eesmärgil teha programmi jaoks kättesaadavaks vahendid kooskõlas käesoleva määruse artikliga 10 või delegeerida rahalise toetuse andmise menetlemise kohaldataval juhul oma partneritele kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktiga c. Ühises rahalise toetuse andmise menetluses võivad asjaomaste partnerite esindajad olla ka määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 153 lõikes 3 osutatud hindamiskomisjoni liikmed.

Artikkel 12

Liidu rahastuse rakendamine ja vormid

1. Programmi rakendatakse kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509 eelarve otsese või kaudse täitmise raames koos kõnealuse määruse artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktis c osutatud üksustega.
2. Eelarve kaudse täitmise raames liikmesriigis rakendatavad rahalised vahendid eraldatakse järgmise alusel:
 - a) asjaomase liikmesriigi rahvaarv ja elukallidus;
 - b) liikmesriikide pealinnade vaheline kaugus;
 - c) tulemuslikkus, mis on arvatud uusimate kättesaadavate andmete põhjal.
3. Komisjon täpsustab need kriteeriumid ja nende arvutuste aluseks olnud valemid täiendavalt artiklis 15 osutatud tööprogrammides. Nende valemitega välditakse liikmesriikidele eraldatud aastaeelarvete märkimisväärset vähendamist üksteisele järgnevate aastate vahel ning vähendatakse eraldatud rahaliste vahendite suuruste ülemäärast tasakaalustamatust.
4. Liidu rahastust võib anda mis tahes kujul kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509, eelkõige sihttoetustena, auhinnana, hankena ja mitterahalise annetusena.

5. Kui liidu rahastust antakse sihttoetusena, antakse seda kuludega sidumata rahastusena või vajaduse korral lihtsustatud kuluarvestusega kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509. Rahastust võib anda tegelike rahastamiskõlblike kulude hüvitamise kujul üksnes juhul, kui meetme eesmärke ei ole võimalik muul viisil saavutada.
6. Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 153 lõike 3 kohaldamisel võib hindamiskomisjon osaliselt või täielikult koosneda sõltumatutest välisekspertidest.
7. Kui haridus-, koolitus-, noorte ja spordivaldkonna avalik-õiguslikud õigussubjektid, institutsioonid ja organisatsioonid on viimase kahe aasta jooksul saanud üle 50 % oma tuludest muudest avaliku sektori allikatest kui liidu sihttoetused, loetakse neil olevat programmi tegevuste korraldamiseks vajalik finants- ja tegevussuutlikkus. Nad ei pea kõnealuse suutlikkuse tõendamiseks lisadokumente esitama.

[...] V. JAOTIS

PROGRAMMIS OSALEMINE

Artikkel 13

Programmiga liitunud kolmandad riigid

1. Programmis võivad osaleda programmiga täieliku või osalise liitumise kaudu järgmised kolmandad riigid ning seda kohaldatakse järgmiste riikide suhtes kooskõlas artiklis 3 [...] sätestatud eesmärkidega:
 - a) Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liikmed, kes on Euroopa Majanduspiirkonna liikmed, vastavalt Euroopa Majanduspiirkonna lepingus sätestatud tingimustele, ning Euroopa mikroriigid (Andorra, Monaco, San Marino ja Vatikani Linnriik) vastavalt asjaomastes lepingutes sätestatud tingimustele;
 - b) ühinevad riigid, kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid vastavalt nende riikide liidu programmides osalemise üldpõhimõtetele ja üldtingimustele, mis on sätestatud vastavates raamlepingutes, protokollides ja assotsiatsiooninõukogu otsustes või muudes samalaadsetes lepingutes, ning vastavalt eritingimustele, mis on sätestatud liidu ja nende riikide vahelistes lepingutes;

- c) Euroopa naabruspoliitika riigid vastavalt nende riikide liidu programmides osalemise üldpõhimõtetele ja üldtingimustele, mis on sätestatud vastavates raamlepingutes, protokollides ja assotsiatsiooninõukogu otsustes või muudes samalaadsetes lepingutes, ning vastavalt eritingimustele, mis on sätestatud liidu ja nende riikide vahelistes lepingutes;
- d) muud kolmandad riigid vastavalt tingimustele, mis on sätestatud konkreetses rahvusvahelises lepingus, millega reguleeritakse asjaomase kolmanda riigi osalemist liidu programmides.

2. [...] Programmis osalemise lepingutega, millele on osutatud lõikes 1:

- a) tagatakse õiglane tasakaal programmiga liitunud kolmanda riigi [...] osaluse ja saadava kasu vahel;
- b) nähakse ette programmidega liitumise tingimused, sealhulgas viis, kuidas arvutada programmile antavad tegevustoetusest ja osalustasust koosnev rahaline osalus ja programmi üldised halduskulud;
- c) ei anta kolmandale riigile programmiga seoses otsustusõigust;
- d) kindlustatakse liidu õigus tagada usaldusväärne finantsjuhtimine ja kaitsta oma finantshuve;
- e) tagatakse asjakohasel juhul liidu julgeoleku ja avaliku korra huvide kaitse.

3. Käesoleva artikli lõike 2 punkti d kohaldamisel annab kolmas riik vajalikud õigused ja juurdepääsu, mis on nõutavad määruste (EL, Euratom) 2024/2509 ja (EL, Euratom) nr 883/2013 kohaselt, ning tagab, et otsused [...], mis panevad rahalise kohustuse muudele isikutele peale riikide, ELi toimimise lepingu artikli 299 tähenduses, ning Euroopa Liidu Kohtu otsused ja määrused saab pöörata täitmisele.

4. Kolmandaid riike, kes osalesid mõnes määruse (EL) 2021/817, (EL) 2021/888, (EL) nr 1288/2013 või (EL) 2018/1475 kohases varasemas programmis ja asutasid riikliku agentuuri mis tahes asjaomase programmitöö perioodi jooksul, ei võeta programmiga osalise liitumise puhul arvesse.

Osaline liitumine programmiga peab vastama järgmistele tingimustele:

- a) lõike 1 punktis b osutatud kolmandate riikide puhul on lepingute eesmärk ühinevate riikide, kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide täielik liitumine. Lepingutes võib osalise liitumise etapi ette näha üksnes üleminekuetapina nende kolmandate riikide puhul, kes ei ole tegevuslikult veel valmis täielikult liituma;
 - b) lõike 1 punktides c ja d osutatud kolmandate riikide puhul, kellel ei ole väljavaadet täielikult liituda, võib lepingute eesmärk olla osaline liitumine, tingimusel et selline osaline liitumine on liidu huvides;
 - c) programmiga osaliselt liitunud kolmandad riigid austavad liidu väärtusi;
 - d) lepingutes kasutatakse programmiga osalise liitumise ühtset mudelit, mis on identne kõigi lõike 1 punktis b ning lõike 1 punktides c ja d osutatud kolmandate riikide puhul.
5. Komisjon esitab igal aastal programmikomiteele teabe programmiga täieliku või osalise liitumise kaudu osalevate kolmandate riikide rahalise osaluse kohta ja nende programmi eri meetmetele eraldamise kohta.

Artikkel 14

Rahastamiskõlblikkus

1. Selleks et toetada käesoleva määruse artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamist, kehtestatakse rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509.
2. Eelarve otsese ja kaudse täitmise raames toimuvates rahalise toetuse andmise menetlustes võivad liidu rahastust saada järgmised õigussubjektid:
 - a) liikmesriigis asutatud üksused;
 - b) programmiga liitunud kolmandas riigis [...] asutatud üksused;
 - c) rahvusvahelised organisatsioonid;
 - d) muud programmiga mitte liitunud kolmandates riikides [...] asutatud üksused, kui selliste üksuste rahastamine on meetme rakendamise seisukohast hädavajalik ja aitab kaasa artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamisele.
3. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 168 lõigetes 2 ja 3 sätestatule võivad asjakohasel juhul määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 168 lõigete 2 ja 3 kohastes hankemehhanismides osaleda ja neist kasu saada programmiga liitunud [...] kolmandad riigid, kellele on osutatud käesoleva määruse artikli 13 lõikes 1. Liikmesriikide suhtes kohaldatavaid norme kohaldatakse programmiga liitunud [...] kolmandate riikide suhtes *mutatis mutandis*.

4. Rahalise toetuse andmise menetlusi, mis mõjutavad julgeolekut või avalikku korda, eelkõige seoses liidu või selle liikmesriikide strateegiliste varade ja huvidega, piiratakse kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikliga 136.
5. Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklis 110 osutatud tööprogrammis või rahalise toetuse andmise menetlusega seotud dokumentides võib täpsustada käesolevas määruses sätestatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriume või kehtestada konkreetsete meetmete jaoks täiendavad rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid.

Artikkel 14a

Programmis osalemise hõlbustamise kord

Liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid võtavad kõik vajalikud ja asjakohased meetmed programmi nõuetekohase toimimise õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamiseks, sealhulgas võimaluse korral meetmed viisade ja elamislubade saamist raskendavate probleemide lahendamiseks.

[...] VI JAOTIS

PROGRAMMITÖÖ

Artikkel 15

Tööprogramm

1. Programmi rakendatakse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklis 110 osutatud tööprogrammide kaudu.
2. Komisjon võtab eelarve otsese täitmise raames võetavad uued meetmed nende esialgse lisamise eesmärgil vastu eraldi tööprogrammis (edaspidi „uute meetmete tööprogramm“).
Uute meetmete tööprogramm on spetsiaalne ja täielikult eraldiseisev tööprogrammist, millega rakendatakse meetmeid, mis ei ole uued meetmed (edaspidi „tavapärane tööprogramm“).
Ettepanekud uute meetmete kohta tehakse järgmiste kriteeriumide alusel:
 - a) vastavusse viimine programmi eesmärkidega;
 - b) vastavusse viimine programmiga seotud prioriteetidega, mis on sätestatud asjakohastes nõukogu õigusaktides;
 - c) Euroopa lisaväärtus;
 - d) eelarveline mõju programmi muudele meetmetele.

3. Nende esmakordsel rakendamisel käesoleva määruse kohase tööprogrammi kaudu käsitatakse artikli 5 punktis a osutatud talentide ja tipptaseme arendamise võimalusi uute meetmetena, olenemata nende eelarve täitmise viisist, ning komisjon võtab need vastu eraldiseisvas uute meetmete tööprogrammis. Enne rakendusakti eelnõu esitamist programmikomiteele töötab komisjon tihedas koostöös programmikomiteega välja talentide ja tipptaseme arendamise võimaluste uute meetmete tööprogrammi. Programmikomitee annab oma panuse selliste uute meetmete tegevussuundadesse ja selle rakendamise üksikasjadesse.
4. Komisjon hindab uute meetmete edasist rahastamist pärast nende esialgset rakendamist uute meetmete tööprogrammi alusel, analüüsides muu hulgas seda, mil määral sellised meetmed vastavad programmi eesmärkidele ja lõikes 2 osutatud kriteeriumidele.
5. Meetmeid, mis ei ole enam uued meetmed, rakendatakse tavapärase tööprogrammi kaudu.
6. Talentide ja tipptaseme arendamise võimalustega seoses esitab komisjon lõikes 4 osutatud hindamise tulemused nõukogule. Enne meetme lisamist tavapärasesse tööprogrammi võtab komisjon täiel määral arvesse nõukogus väljendatud seisukohti.

7. Tööprogrammides esitatakse asjakohasel juhul järgmised üksikasjad:
- a) igale meetmele eraldatav esialgne summa;
 - b) igale sektorile eraldatav esialgne summa;
 - c) riikliku agentuuri hallatavate meetmete rahaliste vahendite jaotus liikmesriikide ja programmiga liitunud kolmandate riikide vahel;
 - d) uute meetmete tööprogrammi lisatavate uute meetmete puhul lõikes 2 osutatud kriteeriumidele vastavuse tõendamine;
 - e) tavapärasesse tööprogrammi lisatavate uute meetmete puhul hindamise tulemus, milles analüüsitakse muu hulgas seda, mil määral sellised uued meetmed vastavad programmi eesmärkidele ja lõikes 2 osutatud kriteeriumidele.
8. Komisjon võtab tööprogrammid vastu rakendusaktidega. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artiklis 22a osutatud kontrollimenetluse kohaselt.
9. Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon käesolevas artiklis osutatud rakendusaktide eelnõusid vastu ning kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

[...] VII JAOTIS

TEABEVAHETUS JA TULEMUSTE LEVITAMINE

Artikkel 16

Teave, teabevahetus ja tulemuste levitamine

1. Riiklikud agentuurid [...] koostavad koostöös komisjoni ja riiklike korraldusasutustega sidusa teavitustrateegia tõhusaks teavitustegevuseks ning selleks, et levitada nende poolt programmi raames hallatavate meetmetega toetatavate tegevuste tulemusi ja võtta need kasutusele. [...]
2. Riiklikud agentuurid [...] aitavad komisjonil täita oma üldist ülesannet levitada teavet programmi, kaasa arvatud riigi ja liidu tasandil hallatavad meetmed ja tegevused, ning selle tulemuste kohta. Riiklikud agentuurid teavitavad asjaomaseid sihtrühmi asjaomases riigis võetavatest meetmetest ja korraldatavatest tegevustest.
3. [Lõigetes 1 ja 2 osutatud meetmeid ja tegevusi rakendatakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [XXX]* [tulemusraamistiku määrus], millega kehtestatakse eelarvekulude jälgimise normid ja eelarve tulemuslikkuse raamistik, sealhulgas normid, mida kohaldatakse kõigi liidu programmide suhtes seoses teavet, teavitustegevust ja nähtavust puudutavate kohustustega, sealhulgas eelkõige seoses toetusesaajate ja rakenduspartnerite kohustustega.]

[...] VIII JAOTIS

HALDUS- JA AUDITISÜSTEEM

Artikkel 17

Eelarve kaudse täitmise kord riigi tasandil

1. Koosõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 157 lõike 1 kolmanda lõiguga on programmi rakendamiseks eelarve kaudse täitmise raames vaja määrata riiklik korraldusasutus ja riiklik agentuur, nagu on sätestatud artiklites 18 ja 19.
2. Riiklik korraldusasutus [...] tegutseb määruse [...] (EL, Euratom) 2024/2509 [...] artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punkti c alapunkti v kohase eelarve kaudse täitmise asutusena riikliku agentuuri seire, kontrolli ja auditeerimise kontekstis ning riiklikule korraldusasutusele jääb [...] komisjoni ees peamine vastutus liidu vahendite üldise haldamise eest riikliku agentuuri poolt [...].
3. Riiklik agentuur tegutseb määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punkti c alapunktide v või vi kohase eelarve kaudse täitmise asutusena ja vastutab kõigi eelarve täitmise ülesannete eest, nagu on kindlaks määratud komisjoniga sõlmitud rahalist toetust käsitlevas lepingus.

Riiklik korraldusasutus

1. Liikmesriigid ja [...] programmiga liitunud kolmandad riigid määravad käesoleva määruse kohaldamisel riiklikuks korraldusasutuseks avalik-õigusliku asutuse. Nad võivad määrata rohkem kui ühe riikliku korraldusasutuse. Nad teavitavad komisjoni oma Euroopa Liidu juures asuva alalise esinduse või muu [...] esinduse vahendusel riiklikest [...] korraldusasutustest ja isikutest, kes on seaduslikult volitatud tegutsema [...] nende riiklike korraldusasutuste nimel.
2. Riiklik korraldusasutus määrab programmi kestuse ajal tegutseva riikliku agentuuri ja teavitab sellest komisjoni. Riiklik korraldusasutus ei määra riiklikuks agentuuriks ministeeriumi [...]. Riiklik korraldusasutus võib määrata rohkem kui ühe riikliku agentuuri. Kui riiklike agentuure on rohkem kui üks, võtavad liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid kasutusele asjakohase mehhanismi, et koordineerida programmi rakendamist riigi tasandil.
3. Riiklik korraldusasutus määrab sõltumatu auditeerimisasutuse, millele on osutatud artiklis 21.

4. Riiklik korraldusasutus esitab komisjonile asjakohase eelhindamise selle kohta, et riiklik agentuur vastab määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 157 lõigetes 1–5 sätestatud miinimumnõuetele ning samuti liidus riiklike agentuuride suhtes sisekontrollistandardite osas kehtivatele nõuetele ja programmi vahendite haldamise eeskirjadele.

Esimese lõigu kohaldamisel kehtib järgmine kord:

- a) kooskõlas [...] määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 157 lõike 7 punktiga b ei tehta eelhindamist menetluste puhul, mida komisjon on konkreetselt nõudnud, sealhulgas komisjoni enda menetluste ja käesolevas määruses sätestatud menetluste puhul;
 - b) muude kui punktis a nimetatud menetluste puhul teeb riiklik korraldusasutus eelhindamise, mis põhineb tema enda tehtud kontrollidel ja audititel või sõltumatu auditeerimisasutuse tehtud kontrollidel ja audititel;
 - c) kui programmi jaoks määratud riiklik agentuur on sama, mis vastavalt määrusele (EL) 2021/817 või määrusele (EL) 2021/888 määratud riiklik agentuur, piirdub eelhindamine uute nõuetega, kui see ei ole põhjendatud teisiti.
5. Juhul, kui komisjon ei kinnita programmi jaoks määratud riiklikku agentuuri lähtuvalt oma hinnangust eelhindamisele või kui riiklik agentuur ei vasta komisjoni kehtestatud miinimumnõuetele, peab riiklik korraldusasutus tagama, et nõuetele vastavuse tagamiseks võetakse vajalikud parandusmeetmed, mille komisjon peab heaks kiitma, või määrama riiklikuks agentuuriks mõne teise asutuse. Erandjuhtudel, kui riiklik agentuur lõpetab oma tegevuse ja riiklik korraldusasutus täidab ise eelarve täitmisega seotud ülesandeid vastavalt käesolevale määrusele ja selle alusel sõlmitud asjakohastele lepingutele, vabastatakse korraldusasutus eelhindamise tegemisest.

6. Riiklik korraldusasutus kaarahastab [...] oma riikliku agentuuri tegevust piisavalt, et tagada programmi haldamine kooskõlas kohaldatavate liidu õigusnormidega.
7. Riiklik korraldusasutus tagab, et riikliku agentuuri juhtimise eest vastutavate isikute ametisse nimetamine on meetme laadist tulenevalt põhjendatud, samuti et ametisse nimetamisel järgitakse õiglasi ja läbipaistvaid eeskirju ja menetlusi ning et see ei põhjusta huvide konflikti. [...]
8. Riiklik korraldusasutus seirab ja kontrollib oma riiklikule agentuurile usaldatud eelarve täitmise ülesandeid. Riiklik korraldusasutus teavitab komisjoni ja konsulteerib komisjoniga õigeaegselt enne selliste otsuste tegemist, mis võivad märkimisväärselt mõjutada programmi ja programmi vahendite haldamist.
9. Riiklik korraldusasutus esitab komisjonile igal aastal aruande oma seire- ja kontrollitegevuse kohta ning asjakohasel juhul aruande järelmeetmete kohta, mida ta on võtnud seoses komisjoni poolt aruandele vastuseks esitatud tähelepanekutega.
10. Riiklik korraldusasutus võtab vastutuse ja kannab vastutust nende liidu vahendite nõuetekohase haldamise eest, mille komisjon on programmi raames riiklikule agentuurile üle kandnud.

11. Juhul, kui riiklik agentuur on süüdi õigusnormide rikkumises, hooletuses või pettuses või kui riikliku agentuuri töös esineb suuri puudusi, kohustuste või ülesannete täitmatajätmist ning komisjonil on sellest tulenevalt põhjust riiklikule agentuurile nõudeid esitada, hüvitab [...] riiklik korraldusasutus komisjonile sellised nõuded.
12. Lõikes 11 kirjeldatud asjaoludel võib riiklik korraldusasutus riikliku agentuuri volitused omal algatusel või komisjoni taotlusel kehtetuks tunnistada. Kui riiklik korraldusasutus soovib neid volitusi mõnel muul põhjendatud alusel kehtetuks tunnistada, teatab ta komisjonile kehtetuks tunnistamisest mõistliku aja jooksul enne volituste lõppemise kavandatud kuupäeva. Sel juhul lepivad riiklik korraldusasutus ja komisjon ametlikult kokku konkreetsetes ajaliselt piiratud üleminekumeetmetes.
13. Lõikes 12 osutatud volituste kehtetuks tunnistamisel viib riiklik korraldusasutus läbi vajaliku asjaomasele riiklikule agentuurile eraldatud liidu vahendite kontrolli ning tagab nende vahendite ning kõikide programmi haldamiseks vajalike dokumentide ja vahendite takistamatu üleandmise uuele riiklikule agentuurile. Riiklik korraldusasutus annab riiklikule agentuurile, kelle volitused on kehtetuks tunnistatud, vajaliku rahalise toetuse, et see saaks jätkata lepinguliste kohustuste täitmist programmi toetusesaajate ja komisjoni ees, kuni need kohustused lähevad üle uuele riiklikule agentuurile. Kui kõnealuste volituste kehtetuks tunnistamise ja selle aja vahele, mil komisjon kiidab heaks uue riikliku agentuuri määramise, jääb üleminekuperiood, vastutab riiklik korraldusasutus selle ajavahemiku jooksul kõigi riikliku agentuuri kohustuste eest, mis on sätestatud käesolevas määruses, ning kõigi täitmata lepinguliste kohustuste täitmise eest, mis tal on programmi toetusesaajate ja komisjoni ees.

14. Kui riiklik agentuur lõpetab tegevuse või lakkab tegutsemast ja asjaomase kolmanda riigi programmist lahkumise tõttu ei ole uut riiklikku agentuuri määratud, lasub riiklikul korraldusasutusel peamine vastutus kõigi riikliku agentuuri kohustuste eest ning kõigi täitmata lepinguliste kohustuste täitmise või lõpetamise eest, mis tal on programmi toetusesaajate ja komisjoni ees.
15. Komisjoni taotlusel määrab riiklik korraldusasutus asjaomases piirkonnas programmi meetmes osalemise tingimustele vastavad asutused või organisatsioonid (või selliste asutuste ja organisatsioonide liigid).
16. Riiklik korraldusasutus aitab koostöös komisjoniga kaasa sellele, et edendada ja hõlbustada tõhusat koostööd ja vastastikust täiendavust muude liidu, riiklike või piirkondlike fondide või programmidega.

[...]

Artikkel 19

Riiklik agentuur

1. Riiklik agentuur:
 - a) on asutus või keham määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punkti c [...] alapunkti v või vi tähenduses ning tema suhtes kohaldatakse asjaomase liikmesriigi õigust või asjaomase programmiga liitunud kolmanda riigi õigust;
 - b) omab oma ülesannete täitmiseks piisavat haldussuutlikkust, töötajaid ja taristut, mis tagavad programmi tõhusa ja tulemusliku haldamise ning liidu vahendite usaldusväärse finantsjuhtimise;
 - c) omab operatiiv- ja õiguslikke vahendeid liidu tasandil kehtestatud haldus-, lepinguliste ja finantsjuhtimise normide kohaldamiseks;
 - d) omab vajalikke eksperditeadmisi, et tõhusalt rakendada meetmeid kõigis programmi valdkondades, mille jaoks ta saab liidu rahalist toetust;
 - e) pakub komisjoni nõudmisel piisavaid finantstagatise, mille annab eelistatavalt avaliku sektori asutus ja mis vastavad sellele liidu vahendite tasemele, mille haldamise ülesanne talle antakse.
2. Riiklik agentuur kavandab asjakohaselt oma ülesandeid artiklis 15 osutatud tööprogrammis ja komisjoniga sõlmitud asjakohastes lepingutes ette nähtud meetmete rakendamiseks ning artikli 16 lõikes 2 osutatud teavitamiseks, teabevahetuseks ja tulemuste levitamiseks.

3. Riiklik agentuur haldab oma vastutusallas olevaid programmi meetmeid asjaomase projekti elutsükli kõigis etappides kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktiga c ja komisjoniga sõlmitud asjakohaste lepingutega.
4. Riiklik agentuur väljastab määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 2 punktis 5 määratletud toetusesaajatele projektitoetusi sihttoetuslepingute alusel, mille komisjon asjaomase programmi meetme puhul on kindlaks määranud.
5. Riiklik agentuur ei delegeeri talle programmiga seoses usaldatud ülesandeid ega eelarve täitmist kolmandale isikule ilma riikliku korraldusasutuse ja komisjoni eelneva kirjaliku loata. Riiklik agentuur jääb kolmandale isikule delegeeritud ülesannete eest ainuvastutavaks.
6. Riiklik agentuur esitab igal aastal oma riiklikule korraldusasutusele ja komisjonile liidu vahendite haldaja kinnituse, aruande ja muud dokumendid, mida nõutakse vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklile 158.
7. Riiklik agentuur rakendab selleks ettenähtud aja jooksul tähelepanekud, mille komisjon on esitanud pärast riikliku agentuuri iga-aastase liidu vahendite haldaja kinnituse ja aruande ning nende kohta esitatud sõltumatu audiitori arvamuse analüüsimist.

Euroopa Komisjon

1. Komisjon vaatab artikli 18 lõikes 4 osutatud riiklike agentuuride suhtes kehtestatud vastavusnõuete põhjal läbi riiklikud haldus- ja kontrollisüsteemid, kasutades eelkõige riikliku korraldusasutuse esitatud eelhinnangut, riikliku agentuuri esitatud iga-aastast liidu vahendite haldaja kinnitust ja selle kohta esitatud sõltumatu auditeerimisasutuse arvamust ning riikliku korraldusasutuse iga-aastast aruannet, millele on osutatud artikli 18 lõikes 9.
2. Artikli 18 lõikes 4 osutatud eelhindamise alusel kiidab komisjon riikliku agentuuri määramise heaks, kiidab selle tingimuslikult heaks või lükkab selle tagasi komisjoni ja riikliku korraldusasutuse vahel kokku lepitud asjakohase ajavahemiku jooksul. Komisjon ei sõlmi riikliku agentuuriga lepingulist suhet enne, kui ta on tunnistanud eelhindamise rahuldavaks või võtnud kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 157 lõikega 5 asjakohased järelevalvemeetmed. Tingimusliku heakskiitmise korral võib komisjon oma lepingulistest suhetes riikliku agentuuriga kohaldada proportsionaalseid ettevaatusabinõusid. Kui riiklik agentuur ei vasta enam miinimumnõuetele, võib komisjon peatada oma lepingulise suhte riikliku agentuuriga, kuni nõuete täitmise tagamiseks on võetud parandusmeetmed; vastasel juhul võib ta nõuda, et riiklik korraldusasutus tunnistaks riikliku agentuuri volitused kehtetuks ja määraks uue riikliku agentuuri, tingimusel et sellele antud eelhinnang on positiivne.

3. Komisjon annab riiklikele korraldusasutustele ja riiklikele agentuuridele asjakohast teavet ja suuniseid, et tagada programmi järjepidev ja kvaliteetne rakendamine ja haldamine. Eelkõige määrab ta kindlaks projektide kavandamise, projektijuhtimise ja aruandluse korra ning tagab, et see kord põhineb lihtsatel menetlustel.
4. Komisjon ei tee programmi vahendeid riiklikule agentuurile kättesaadavaks enne, kui ta on kavandamisdokumendid kooskõlas artikli 19 lõikega 2 heaks kiitnud.
5. Komisjon teeb igal aastal riiklikule agentuurile kättesaadavaks järgmised programmi vahendid:
 - a) projektitoetuse vahendid programmi nende meetmete jaoks, mille haldamine on usaldatud riiklikule agentuurile;
 - b) rahaline toetus riikliku agentuuri programmijuhtimisega seotud ülesannete täitmiseks;
 - c) asjakohasel juhul täiendav rahaline toetus artikli 7 punktide a ja b kohastele meetmetele.
6. Komisjon edastab riiklikule korraldusasutusele ja riiklikule agentuurile oma analüüsi tulemused ja tähelepanekud artikli 18 lõikes 9 ja artikli 19 lõikes 6 osutatud iga-aastase aruande ja liidu vahendite haldaja kinnituse ning artikli 21 lõikes 2 osutatud auditiarvamuse kohta.

7. Kui komisjon ei kiida heaks iga-aastast liidu vahendite haldaja kinnitust või asjaomast sõltumatut auditiarvamust või kui riiklik agentuur rakendab komisjoni tähelepanekuid ebarahuldavalt, võib komisjon rakendada ettevaatusabinõusid ja parandusmeetmeid, mis on vajalikud, et kaitsta liidu finantshuve kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikliga 132.
8. Komisjon ergutab ja jätkab aktiivset dialoogi ja koostööd riiklike agentuuride ja riiklike korraldusasutustega ning nende vahel, sealhulgas [...] heade tavade vahetamist, korrapäraseid kohtumisi või muid vahendeid, et parandada ja tagada programmi järjepidev rakendamine ja haldamine. Samuti tagab komisjon asjakohased tingimused, et saaks toimuda tõhus teabevahetus eelarve otsese või kaudse täitmise raames programmi rakendavate liidu institutsioonide, riiklike agentuuride või muude asutuste ja üksuste vahel.
9. Komisjon tagab, et [...] infotehnoloogiasüsteemid, mida vajatakse artiklis 3 [...] sätestatud programmi eesmärkide [...] [...]rakendamiseks eelkõige eelarve kaudse täitmise raames, on tõhusad, stabiilsed ja kasutajasõbralikud. Programmiga toetatakse selliste infotehnoloogiasüsteemide arendamist, käitamist ja hooldust.

Sõltumatu auditeerimisasutus

1. Sõltumatu auditeerimisasutus:
 - a) omab vajalikku kutsepädevust avaliku sektori auditite korraldamiseks;
 - b) tagab, et auditeerimisel arvestatakse rahvusvaheliselt aktsepteeritud auditistandardeid;
 - c) ei oma huvide konflikti selle õigussubjektiga, mille osa on riiklik agentuur; eelkõige ei tohi sõltumatu auditeerimisasutus oma toimingutes sõltuda sellest õigussubjektist, mille osa on riiklik agentuur.
2. Sõltumatu auditeerimisasutus esitab auditiarvamuse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 158 lõikes 1 osutatud iga-aastase liidu vahendite haldaja kinnituse kohta. See arvamus on aluseks kõnealuse määruse artikli 127 kohasele üldisele kindlusele[...].
3. Sõltumatu auditeerimisasutus annab komisjonile ja selle esindajatele ning kontrollikojale täieliku juurdepääsu kõigile dokumentidele ja aruannetele, mis olid aluseks auditiarvamusele, mille ta esitab riikliku agentuuri iga-aastase liidu vahendite haldaja kinnituse kohta.

Kontrollisüsteemi põhimõtted

1. Komisjon vastutab riiklike agentuuride hallatavate programmi meetmete ja tegevuse järelevalve eest. Komisjon kehtestab miinimumnõuded riikliku agentuuri ja sõltumatu auditeerimisasutuse tehtavate kontrollide kohta.
2. Riiklik agentuur vastutab toetusesaajate esmaste kontrollide eest meetmete puhul, mida ta haldab ja mis on sätestatud artiklis 15 osutatud tööprogrammides. Need kontrollid peavad tagama piisava kindlustunde, et antud sihttoetusi kasutatakse sihipäraselt ja kooskõlas kohaldatavate liidu õigusnormidega.
3. Riiklikele agentuuridele ülekantavate programmi vahendite puhul tagab komisjon, et tema tehtud kontrollid on nõuetekohaselt kooskõlastatud riiklike korraldusametuste ja riiklike agentuuridega, lähtudes ühtse auditi põhimõttest ja järgides riskipõhist analüüsi.

[...] IX JAOTIS

ÜLEMINEKU- JA LÖPPSÄTTED

Artikkel 22a

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Komitee võib sektoripõhiste küsimustega tegelemiseks tulla kokku erinevates koosseisudes. Asjakohasel juhul võib kooskõlas komitee kodukorraga kutsuda komitee koosolekutele ajutiselt vaatlejatena osalema väliseksperte, sealhulgas sotsiaalpartnerite esindajaid.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 23

Kehtetuks tunnistamine

Määrused (EL) 2021/817 ja (EL) 2021/888 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2028.

Artikkel 24

Üleminekusätted

1. Käesolev määrus ei mõjuta asjaomaste meetmete jätkumist või muutmist kuni nende meetmete lõpetamiseni ning määrust (EL) 2021/817 ja määrust (EL) 2021/888 kohaldatakse nende meetmete suhtes kuni nende lõpetamiseni.
2. Programmi rahastamispaketist võib katta ka tehnilise ja haldusabi kulud, mis on vajalikud selleks, et tagada üleminek käesoleva määruse kohase programmi ning määruste (EL) 2021/817 ja (EL) 2021/888 alusel vastu võetud meetmete vahel.
3. Liikmesriigid tagavad riigi tasandil sujuva ülemineku määruste (EL) 2021/817 ja (EL) 2021/888 alusel rakendatud meetmete ja käesoleva määruse kohase programmi raames rakendatavate meetmete vahel.
4. Liidu õigusaktides esitatud viiteid Euroopa vabatahtlikule teenistusele käsitatakse viidetena, mis hõlmavad määruse (EL) 2021/888 ja käesoleva määruse kohast vabatahtlikku tegevust.

Artikkel 25

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2028.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja
